

Tel-Aviv. — Pinkász Rutenberg, a Zsidó Nemzeti Tanács elnöke, aki a napokban tért vissza néhány hetes angliai utjáról, javasolta a Vaad Leumi tanácsának átalakítását. A Vaad Leumi elnöke feltettélül szükségesnek tartja, hogy a zsidó nemzeti tanács taglétszámát 18-ról 11-re csökkentésük és e 11 tag közül egy öttagú szűkebbkörű bizottságot nevezzenek ki, amelynek hivatása lenne egységesen és a kelendő eréllyel megoldani az összes napirenden levő problémákat. A szűkebbkörű bizottság, amely a jövő legfőbb végrehajtó szerve lenne Rutenbergből, Jiszrael Rokachból, Meir Berlin rabiból, Dov Hozból és Eljahu Golomból állana. — Palesztina egész területén megkezdődött a zsidó önkéntesek toborzása. Ezzel kapcsolatosan a Jewish Agency önkéntes toborzási irodájának vezetője, dr. B. Joseph, nyilatkozott a sajtó képviselői előtt. Kijelentette, hogy az önkéntes toborzás első hetében körülbelül 600 férfit soroztak be, köztük számos iparos is. Az önkéntes sorozó bizottságok előtt ezenkívül még 400 ember jelent meg, akiket különböző okok miatt azonban nem vehettek be. A Jewish Agency propaganda ügyosztálya gyűléseket tartott Givat Brenner kolónián, a tel-avivi „Kadima” spanyol zsidó egyesület nagytermében és a tel-avivi Kial-cionista munkásszervezet otthonában. A gyűléseken főleg az önkéntesek mozgósításának kérdésével foglalkoztak. A gyűléseken I. Klnov, a Jewish Agency propaganda és sajtóosztályának vezetője tartott beszédeket. A szónok kifejtette, hogy a zsidó mozgósításának célját és értelmét Shterok, a Jewish Agency palesztinai politikai osztályának vezetője, a következő szavakban szögezte le: „Az egész Földközi tenger egy-ellen arcvonal ma már és minden védelmi, vagy más természetű tevékenység, amely e frontot megszilárdítja — egyben közvetlenül védelmezése Palesztinának és a mi palesztinai pozíciónknak és létünknek”. A Jewish Agency ezért foglalt el pozitív álláspontot a palesztinai önkéntes mozgósítás kérdésében. Különös értéke van ezen a téren az iparosok és szakemberek jelentkezésének és feltétlenül szükséges, hogy a palesztinai zsidó zsidó méltón állja meg a helyét. — mondotta Klnov. — A Jewish Agency mozgósítási felhívásának igen nagy visszhangja volt Palesztina összes zsidó körében és testületében. A zsidó szervezeten választás a felhívásra. A Chever Hakucot körülbelül fordult összes tagjaihoz, hogy teljesítsék kötelezettségüket. A körleveleiben többek között ezeket írják: „Azt akarjuk, hogy az első legyünk azok között, akik megadják a feleletet felső szerveink hívószavára és tesszük ezt a nemzeti fejelem és az óra súlyosság iránti teljes felelősségerzetünkkel”. — 1939 október és 1940. április között Palesztinában 325 iparvállalat működött, az előző év megfelelő időszakának 315 vállalatával szemben. Ez a szám nem foglalja magában azt az öt régebbi vállalatot, amelyek most szerveztek újat. — A palesztinai ipar támogatására és megszilárdítására létesített alap, amelyet a Jewish Agency az „Anglo-Palestine Bank”-kal, valamint a palesztinai „Ipari Bank”-kal egyetemben alapított, fennállásának két esztendeje alatt körülbelül 60 ezer font értékű kölcsönt folyósított. A kölcsönöket a kővetkezőképpen fedezték: 40 százalékot a Jewish Agency költségvetéséből, 40 százalékot az „Anglo-Palestine Bank”, 20 százalékot a palesztinai „Ipari Bank” alapítókéből. A kölcsönöket 5 százalékos évi kamattal és 10 évi időtartamra folyósították. Eddig 74 esetben nyújtottak kölcsönt 63 vállalatnak. A kölcsönzött összegek 30 százalékát a vasiparba, 15 százalékát a textiliparba, 6 százalékát a ruházati iparba, 5 százalékát a falparba és a vegyiparba fektették.

Varsó. — A „Warschauer Zeitung”-ban, a német hivatalos közlönyben, Dr. Seraphim tanár közli egy cikkében, hogy Németországban, beleértve Csehországot, továbbá a lengyel fő kormányzó ágát, hozzávetőleg 2,7 millió zsidó él. Németország ezzel az Egyesült Államok és a Szovjetunió után, a világ harmadik legnagyobb zsidó lakléta országga.

Viharban...

Az erdélyi zsidóság is belekerült a viharzónába. Akár akarja a zsidó közvélemény, akár nem, elsősorban a zsidó sajtó áll legbátrabban őrhelyén. Ha a zsidó sajtó nem volna, akkor e pillanatban senki nem adna hangot azoknak a fájdalomknak, amelyek szívünket szorítják. Azokat a terveket senki nem hangoztatná, amelyek alapján el kell indulnia a zsidó lét további göröngyös útján.

A „Népünk” itt áll a vártán. A viharban, a legfelsőbb árbócon loboqatja a zsidó igazság zászlaját, amely akármilyen meglepázott is, de mégis tisztán kell kikerülnön ebből az emberfeletlenül hatalmas ciklonból. Ne engedjétek zsidó testvérek, hogy hajónk legfelsőbb őrhelyén álló zsidó sajtó ne tudja teljesíteni életbevágóan fontos feladatát. Anyagi erőnk végső megleszítésével mindenkor ott vagyunk, ahol a zsidó létért, a zsidó jövőért sikkra kell szállani. És nem kérünk érte semmi mást, csak annyit: mindenki teljesítse köteletségét lapunkkal szemben. Akihez nem tudnak eljutni pénzbeszedőink ezekben a napokban, azok tartásuk legemlébb köteleességüknek, hogy hátralelőukat postautalványon küldjék be címünkre. Aki ezt nem teszi, az indolenciájával elköveti azt a bűnt, hogy a zsidóság önvédelmi harcának egyik instrumentuma adja fel és nem törődömségével halálos bűnt követ el — nem velünk — hanem a zsidó közösséggel szemben.

LAPUNK EVI ELŐFIZETÉSI ÁRAI BELFÖLDÖN:

Vállalatok, hltközségek, intézmények, kávéházak, klubok és vendéglők 1000 lei	
Erdélyben	400 lei
Az öltiráltságban	500 lei
KÜLFÖLDÖN:	
Jugoszláviában	200 dinár
Magyarországon	25 pengő
Amerikában és a többi lengertentuli államokban	8 dollár

— A ZSIDÓ ÜNNEPEKEN NYITVA KELL TARTANI A MAGYARORSZAGI ÜZLETEKET. Budapestról jelentik: A 33-as bizottság elfogadta azt a rendelkezést, mely szerint pénteken, szombaton és a zsidó ünnepeken valamennyi üzletet nyitva kell tartani Magyarországon egész területén.

— A PALESZTINAI ZÖLDSEGTÉRMELES FEJLŐDÉSE. A palesztinai zsidó gazdaság zöldsegtérmelesi ága jelentékeny fejlődésen ment keresztül az utóbbi években, amidőn az arab terror megkísérelte a zsidó városok kiéheztetését. A Tenuva termelési szövetségét ma több, mint 80 százalékat dobja a piacra a palesztinai zsidó gazdaság által termelt zöldsegtérmeles. A Tenuva 1939. folyamán 10 ezer 200 tonna zöldsegtét adott el. 1939. folyamán a palesztinai gazdaság zöldsegtérmelese 16 ezer tonnát tett ki az 1938. évi 14 ezer 500 és az 1937. évi 12 ezer 500 tonnával szemben.

SCHWARTZ MENYHÉRTNE

ORTH. ZSIDÓ Leánynevelő Intézet, internátus

Oradea, Episcopulilor G. minden igényt kielégít

Beiratások 1940—41 tanévre megkezdődtek. Kívánatra prospektus.

H-U-M-D-R

EJTŐERNYŐSÖK.
Egyik európai hadseregben, önkénteseket toboroztak az ejtőernyős ezredek számára. Amikor a hírdemény megjelent, jelentkezett két zsidó is. Amikor a jelentkezők felállítottak sorba a kapitány előtt, az kijelentette, hogy zsidó nem lehet ejtőernyős. Amikor az egyik zsidó jelentkező ezt meghallotta, előállt a sorból és megkérdezte:
— Kapitány ur, miért nem lehetek ejtőernyős?
— Mert a zsidó az megbízhatatlan!
— Megbízhatatlan?! Talán azt gondolja kapitány ur, hogy nem fogom kinyitni az ejtőernyőmet?!

EGY KIRAKAT MIATT.
„Valahol Európában” egy könyvkereskedő díszítette a kirakatát. Es amikor készen lett vele, másnap meghűntették. A büntetéssel kapcsolatosan panaszkodik egy barátjának:
— Képzeld el, meghűntettek azért, mert kitétem a kirakatomba két világhírű állami félti arcképet...
— Ezért meghűntettek? Ezért dicseret járna...
— Igen, de kitétem a képek alá egy könyvet is.
— Milyen könyvet?
— Hugo Victor „Nyomorultak”-ját...

JÓN A MESSIAS!
A vilnai géon vezeklést fogadott és mint kéregető járt városról-városra. Egyszer az uton találkoztott egy kocsival. A zsidó kocsis lát egy szegény gyalogló zsidót, megszólítja: álljon fél a kocsi. Mikor meglet a nap, a géon leveletet felsőkabátját és üt a fáliszban és tellímben és tanulása mélyedni, amint szokta. Nemokára megszólalt a kocsis:
— Szeretnék egy kicsit aludni. Talán helyet cserélhetünk, álljon ide a bakra, itt az ostar, a lovak ugy ismerik az utat, mint az Asré-josvót, nem kell a vezetőköz tudomány.
A géon nem ellenkezett. Szívesen élt az alkalommal, hogy testi munkával is tehet jót egy lárdát embernek. A kocsis pedig lefeléült a kocsi belsejébe és elaludt. Így vonulnak be a város határába. Itt szembe jött egy zsidó, aki felismerte a vilnai géont, megdöbbenve szaladt vissza a városkába és uccán-téren kiabálni kezdett: „Jón a Messias!”. „Jón a Messias!”.

— Mi történi? — kérkék csodálkozva. Talán megholondult. A hírnök pedig lelkendezve magyarázta:
— Saját szememmel láttam a vilnai géont taliszban és tellímben a bakon ülni, a lovakat hajítani, hát ki ülhet a kocsiiban, ha nem a Messias?
Az egész község népe kiszalad a határába. Látják, hogy csakugyan igaz, amit a hírnök mondott. Dobogó szívvel közeledtek a kocsihoz és ott megpillantották városkájuk egyik kocsisát, amint édesen alszik és horkol.

BISMARCK ÉS BLEICHRÖDER.
Miódön 1871-ben Bismarck Jules Favre francia miniszterelnökkel a hadisarcról tárgyalat, Gerson von Bleichröder bankár is jelen volt mint szakértő, Favre kétségbe volt esve az ötmillió frankos követelésén és hogy megvilágítsa az összeg hihetetlen nagyságát, megjegyezte, hogyha a polgári időszámítás kezdettől a jelen óráig folyton számálnának, akkor sem jutottak volna még eddig a számig.
— „O, — viszonzotta Bismarck — elélt legyem nyugodt. Azért hoztam magammal ezt az urat — Bleichröderre mutatott — ő a világ teremtetéséül fogva számlál.” (Mellékesen: akkor még nem kérdeztek a bankártól, hogy árja-e? Még Németországban sem!)

Kényelmes Pensió!
Elsőrendű or. kóser vendéglő és bodega
Gelbstein-nál, București
Str. Azilul de Noapte 12.- Telefon 392-15
Olcsó és pontos kiszolgálás

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA

NÉPÜNK

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** ORADEA Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

A Whitechapel bombazáporban

A tízmillió London keserves napokat él át, elvégre a bombavetők ádáz támadása megremegette a világ legnagyobb városának lakosságát. Erre nem számított Disraeli, amikor megvette a világbirodalom alapjait. Nem gondolt arra, hogy a csoknem egy évezed óta zavartalanul fejlődő szigetországnak ilyen veszedelmei is lehetnek. De amikor Blériot átrepülte a La-Manche csatornát, abban a percben illuzoriussá vált a splendid isolation. A kelet-európai zsidóság, amikor a század elején hatalmas tolvamokban indult a tengerentútra, egyes kis csoportjaiban megállott a doveri kikötő előtt és le is telepedett a ködös Albion partjain. De a régi zsidó avizsítikus szokás szerint a nagyvárosokat kereste és Londonban mindjobbban gyarapodott a Whitechapel zsidó tömege, a jórészt jiddist beszélő keleti zsidó, aki lassankint asszimilálódní kezdett. Nem olyan gyorsan, mint más európai államban, hanem az angol rideg mentalitásnak megfelelően ridegben fogadott polgártárs módján. Az angol nem bánta, ha letelepszik, de mert maga is jó kereskedő és kitűnő üzletember, nem akart tért engedni és a bevándorolt zsidó nem is tudott az élet magasabb standardjának megfelelő elhelyezkedést találni.

A világháború és a rákövetkező husz esztendő nem sokkal javította a brit sziget zsidóságának helyzetét. Teljes polgári jogainak birtokában, a szabad versenyben lassan tudott csak érvényesülni és inkább az egészen kispolgár és félproletár életmódját tudta csak elérni. S ma ez a nem is nagyszámú zsidóság együtt szenved a többi angol polgárral és proletárral együtt a német bombavetők támadásai alatt. A szenvedés egyforma, csak az eredmény nem vonatkozik majd rá éppen úgy, mint a többi angolra. Mert mit nyerhet az angol sziget 45 milliónyi polgára, ha a támadás nem jár sikerrel? Megtartja egész hatalmas és öt világrészre kiterjedő hatalmas gyarmatbirodalmát. Mit kap a whitechapeji zsidó — ha a bombazápor minden testi és morális át is szenved? Megkapja talán a maga országát? Lesz-e akkor lehetőség arra, hogy Palesztina valóban zsidó lesz?

Ez a kérdés marad ma a világ zsidóságának jövőbe vetett reményének minden oldaláról, korunkbeli zsidókérdés gyapontjába. Minden népek hozhat megoldást a világpolitikai problémák megoldása. Lehet, hogy az új Európa kialakulásánál többé-kevésbé érvényesülni fog a népek önmegvédelkezési joga és ha nem is hisszük el, hogy a népi kérdések likvidálásánál mindenki meg lesz elégedve, egy rétegről tudunk, amelynek lehetőségei olyan lehetetlenül kicsiny térre korlátozóztak, hogy en-

értést, ma a vén földrész legnagyobb részében velünk szemben nem tartja „lehetetlenek” ezt a kézenfekvő megoldást.

Csak egyet nem értük! Miért? Miért nem viseltetnek a világ népei megfelelő szimpátiával ezzel a meqoidási móddal szemben? Miért ellenszemes nekik a palesztinai önálló zsidó állam gondolata? Valamikor az olaszok is rokonszenvesnek találták ezt a megoldást. De tudunk más népekről is, amelynek vezetői Palesztinának, mint zsidó államnak telépítéséről a legnagyobb szimpátiával emlekeztek meg. Miért nem halani most erről? Miért nem veszik elő ezt a kérdést is, a többi megoldandó között helyet foglalhatna annál is inkább, mert egyetlen egyet sem találunk égetőbbnek, mint épen a mi problémánkat. Milyen felemelő tudat is volna, hogy azok a népek, amelyek „vendéglátók”-nak nevezik magukat a zsidókkal kapcsolatban, azok maguk velnek fel egy igen nagyarányú bevándorlás eszméjét. Mondjuk, egy tíz éves komoly tervet, amely megoldaná az ő számukra is a kérdést és nekünk zsidóknak a módot nyújtana arra, hogy ne legyünk meglátve, hanem szabad emberek egy szabad ország földjén.

Ne mondja senkisen, hogy ez a kérdés nem aktuális ma. Amia zsidótörvények vannak

a befogadó népek között, addig ez a kérdés nem veszi el sohasem időszerűségét.

A Whitechapel zsidósága is légvédelmi fedezékbe vonul. Értzi a háboru irtoztos szelét. Talán ma már a brit zsidóság is palesztinaiobb, mint valaha volt. Milyen jó s volna, ha Európa zsidóságának megadná a szabad elvuldas jogát és kivirágzana belőle egy független, szabad Palesztina igazsága, amely a mai helyzetben régebb nem látomány többé, hanem érzékelhető valóságga kell mihamarabb válni!

A turnu-severini román-magyar tárgyalások

Két nép vezető diplomatái napokkal ezelőtt összeültek a kies dunai városban. Turnu-Severinben, hogy a közöttük levo ellentéteket tárgyalások utján egyengessék és olyan megállapodást létesítsenek, amelyek mindkét nép igényeit honorálja. A világ közvéleménye feszült figyelemmel tekint a tárgyalások színhelye felé. Az erdélyi zsidóság szívből kívánja, hogy a tárgyaló felek békésen állapodjanak meg, hogy a két kulturnép továbbra is a nyugodt fejlődés irányában fejthesse ki áldásthözó tevékenységét.

A tárgyalásokkal kapcsolatosan a „Transkontinent Press” bécsi hírszolgálati iroda a következőket jelent: „Mialatt a román kormány a magyar javaslatokat tanulmányozza, az a benyomás, hogy a két állam felfogását egyelőre nehezen áthidalható szakadék választja el. Míg a román miniszterelnök nemrégiben kijelentette, hogy Románia kész átadni Magyarországnak kis határszéli területeket, hogy oda áttelepíthessék az Erdély központjában lakó magyarokat, addig a magyarok igen szkeptikusan itélik meg a lakosság cserét és olyan területi kívánságokat vetnek fel, amelyek, ha nem is követelik a „történelmi határok” teljes visszaállítását, mégis inkább történelmi, mint etnikai szempontból erednek. Az erdélyi magyarok számára a tárgyalások célja nem honfitársaik átköltöztetése, mert ők minden idegzsákkal köve vannak a földhöz, amelyet visszakarnak szerezni. Viszont Erdély, Románia szempontjából nem határkérdés, hanem a román nemzeti lét központi problémája.

A „Népünk” akciójának eredményeként

Besztercén erőteljesen megindult a szociális munka

Szeptember elsején megindul a szövőtanfolyam

Példaadó kezdeményezést kell ismer- tessünk, amely Besztercén indult meg és hívatott arra, hogy mintája legyen az olyan gyors és erőteljes akciónak, amely nem ankétezesekben merül ki, hanem cél- tudatos munkával igyekszik majd a mai viszonyokhoz alkalmazkodni. Külön öröm és elégtétel számunkra, hogy a tudósi- tást, amelyet erről a megindult akcióról kaptunk Noé Andor hitközségi elnöktől, a következő szavakkal kezdődik:

— Örömmel értesítem Önöket, hogy a „Népünk” cikkeinek hatása alatt megin- dult Besztercén az első akció, amely alapja lesz a helybeli szociális össze- fogásnak.

Az augusztus 18-án megtartott ezévi második rendes hitközségi közgyűlésen Noé Andor elnök a költségvetés leír- gyalása után ismertette azokat az előké- születeket és kezdeményezést, amelyet a hitközség vezetősége indított be a zsidó szociális ártétegeződéés erőteljes kiépítése és fejlesztése érdekében.

Noé Andor elnök bejelentette, hogy a Póalé Cedek (Iparosgyűlés) vezetősé- gével folytatott előzetes megbeszélés ered- ményeként elhatározták, hogy megkezdik a céltudatos munkát a zsidó nyomor és kenyérlétségek eliminálása érdekében.

A MUNKA ELSŐ EREDMÉNYE.

Szeptember elsején — tehát néhány nap múlva — megkezdik a szövő-tanfolyamot, amelynek célja az, hogy 3-4 hó- nap alatt erre az iparágra megfelelő szá- mu jelentkezőt képezzenek ki. Ezt a beszte-rci zsidóság a maga erejéből valósítja meg és az ehhez szükséges anyagi alapot a besztercei zsidó társadalom teremti elő. Ahogy azt Noé Andor elnök kifejtette:

— Ugy találjuk helyesnek, hogy ne kérjünk, hogy ne csökkentsük lelkesedé- sünket — eseeleges — riedeg visszautasítá- sokkal. És főként nem akarunk kérni az erdélyi társadalomtól mindaddig, amíg meg nem mutattuk, hogy mit nyújtunk. Így van ez jól és így fogjuk csak meg- nyerni a tömeget, hogy mellénk álljon és teljes bizalmukat birta, nagyobb ak- ciókba kezdjünk. Hét szövőszéken hu- szonöt embert fogunk kiképezni, ugyan- akkor gondoskodunk arról, hogy a továb- bi kurzusokat is állandósítani tudjuk. Lesznek ingyenes tanítványok, de ugyan- akkor olyanok is, akik szövőgépekhez és az anyagokhoz hozzájárulnak. Vállaljuk elhelyezését is, ha erre sor kerülne. Fel- legyészre méltó, hogy Spitz Mayer fő- rabbi bejelentette, hogy leánya is részt- vesz a kurzuson és a lányok — a vallás kívánalmainak megfelelően — külön fog- nak dolgozni.

A BESZTERCEI PÉLDA.

A besztercei zsidó közösség, amely vallási és más szempontból is mindenben az erdélyi zsidó közösség elítjéhez tarto- zott, ezzel a kezdeményezéssel példát mutat oly irányban, amelyet nemcsak il- lik, hanem követni is kell az erdélyi zsi- dóságnak. Különösen a hitközségi elnök lelkes kezdeményezése és munkája kell példaadó legyen. Ma, mikor új utakra kell induljon a zsidó közösség, a hitközségi

vezetőknek a régi feladatok mellett a helyzetadatja új feladatokat is vállalni kell. Szeretnénk, ha a lapunk nyomán — amely inspirálója volt fenti kezdeménye- zésnek is — minden erdélyi közösségben lelkesítene a példa és minél több hely- ségben megindulna a szociális munka és a szerény kezdetből mihamarabb egy út- fogó, nagy szociális népi munka eredmé- nyének kontinjái rajzolódának a zsidó- ság fellegetkől borított egére.

A munkaügyi és egészségügyi miniszterium által elbocsátott orvosok és gyógyszerészek

Bucuresti. — A Curenul írja: A munka- ügyi miniszter augusztus 1-től a következő or- vosokat helyezte rendelkezési állományba az 1940. évi június 21-i 2057. szamu rendeletör- vény alapján, amely a román állam egysé- ges és totális politikai rendjének védelmére vona- kosik.

Az aradi társadalombiztosító keretében: Dr. Schillinger Armin, Deutsch Géza, Rada László, Váradi Károly, dr. Meschinger Gyula. A brassói társadalombiztosítónál: Lichtenstein Tibor, Schönzweig Jenő, Wertheimer Jenő, Horovitz Eterna, Stein Bernát, Ritter Sámuel. A dési társadalombiztosítónál: Fisch Kálmán, Weinberger Zoltán, Salavetz Jenő, Smetár Ödön, Wiegner Sámuel, Frenkel Ferenc. A lu- gosi betegséggyógyónél: Seidecaru Herman, Lieb- mann László. A nagyváradi társadalombiztosí- tónál: Wexler Zoltán, Florenthal Ernő, Gott- lieb Mayer, Korany Sándor, Pollák Emil, Ha- lász Albert, Lengyel Dező és Jeremiás Róza fogászón. A petrozsényi társadalombiztosítónál: Junger Miksa, Habern László, Kugel Zoltán, Hammer Lajos. A resicai betegséggyógyónél: Bihari Piroksa, Altmann Miklós, Welder Ede, továbbá Bock Dávid gyógyszerész és Israil Vil- mos orvosi műszerész. A szatmari társadalom- biztosítónál: Steur Jenő, Garda Akos, De- jheuer György, Herskowitz Farkas, Wiener Sán- dor, Stern Jakab, Fruchter Lajos, Steingiesser József, Horn Dávid, Zisser Eschwüre, Klein Je- nó, Katz Endre és Gal Sándor.

A marosvásárhelyi betegséggyógyónél: Gorschield Márton, Gherson Sámuel, Berkovits József, Harnisch Marcell, Siegler Emil, Weiss Már, Herskowitz József, Leomann Izrael, Led- yerer Adolf, Poenaru Eugen, Kahane, Róth Sán- dor, Veres Márton. A temesvári betegséggyó- yónél: Marcus Jenő és Lóó Károly orvosokat, a dévai betegséggyógyónél: Paraschiu Anna fogász- nőt.

Augusztus 1-től kezdődően az egészségügyi miniszterium rendelkezési állományba helyezi a következő orvosokat:

Leizerovits Leizer kórházi orvos, Dorohoi; Stainescu Constanta gyógyszerész, Targoviste; Beril Palade Sofia kórházi segédorvos, Maros- vásárhely; Davidovits Simon kórorvos, Baleni- Couorlui; Csillag Ignác, Oscar Flori kórházi segédorvosok, Targoviste; Wexler Zoltán kór- orvos, Beliu Bihor; Margulius Edmund városi orvos, Zilah; Jagnov Z. kórházi sebészorvos, Si- ghet; Barber Cella, a Cantacuzino intézet gyógyszerésze; Marbe Max osztályfőorvos, a Cantacuzino intézetnél; Militan Oscar kórházi orvos; Szevasztosz Vera városi állatorvos; Zieg- ler Eugenia, a Cantacuzino intézet orvosa; Ro- senberg Sacharie gyógyszerész; Visner Borelli, laboratóriumi vezető a Cantacuzino intézetnél; Eskenazi Leon főorvos a craiovai Filantropia kórháznál; Hirsch Rebeka asszisztensnő, Craio- va; Zalman Maria laboratóriumi főorvos, Giur- giu; Balusan Seura Marian kórorvos, Durostor; Gergely József orvos, Marosvásárhely; Lichter Kivu főorvos, Lugos; Ziser Berkovits Eszira kórorvos, Campulung; Fruchter Lajos kórorvos, Poienala de Sus; Székely Károly kórorvos, Vi-

zósnek is — minden erdélyi közösségben lelkesítene a példa és minél több hely- ségben megindulna a szociális munka és a szerény kezdetből mihamarabb egy út- fogó, nagy szociális népi munka eredmé- nyének kontinjái rajzolódának a zsidó- ság fellegetkől borított egére.

Noé Andor elnök beindított akciója legyen a kezdet. Erdély zsidósága a pé- da követéséből csak profitálna és ez a helyes utmutatás kihátással kell legyen a jövő tervekre és célokra.

le Satmar; Codnar Gersch kórorvos Kékes, Szilágy; Fränkel Mór kórorvos, Hadad, Szilágy; dr. Weinberger Mateovits, Ruhlea, kórorvos, Tandarei, Ialomija.

Egy kórorvos körbe-körbe jár

Egyik biharmegyei község kórorvosáról van szó. Evekkel ezelőtt kikeresztelkedett, pontosabban az államvallás követője lett In- tranzingensen keresztény és lelkes hazafi, aki soha más nyelven nem szólt meg még álmában sem, mint a hivatalosán. A falu- beli zsidókkal szemben rideg és érzéketlen, ugyanynira, hogy amikor egy-egy zsidó, vagy családja beteg lett, nem mertek hozzá menni.

Kis biharmegyei hely az, ahol a kórorvos ur, akit aposztrofálunk, működé- sét kifejti. Onnan indult el, magasra ivelt pályáján Kenyeres-Kautmann is, aki Budá- pesten volt a legantiszemitább ebredő és a végén kiderült, hogy a b'iharmegyei talu vallásos zsidójának, sőt rabbiának a fia. Ennek a községnek a levegőjében van va- lam, ami furcsa utakra viszi a zsidókat. Így a kórorvos urat is. Aki intranzingens keresztény és tullekes propaqandistája lett az asszimilációnak. Most kiderült, hogy tul- lőtt a célon. Mert a rendelet, amely a kór- orvosokra szól, rája is vonatkozik. Hibba minden! Visszaahant közénk és most újból kell beszélni tanuljon, meg járni, mert azon az uton, amelyen eddig haladt, felállítottat a tilalomra, amelyen ez áll: ne tovább!

Szegény doktor ur! Ha maunkat nem sajnálnánk ugy, akkor neki is jutna. De eb- ből a „sajnálkozás” című árucikkből nincs olyan nagy taktár, hogy mi maunk ne tud- nánk felhasználni. Neki már nem jut. Csak az vigasztal, hogy nála sem jutott nekünk hely. Így kvittek vagyunk. Menjen ő a ma- gavalasztotta uton tovább s ne nézzen reánk hátra sohasem...

— HALALOZÁS. Dr. Egved Mór nyu- galmazott főorvosorvos hirtelen elhalálo- zott. Halála mély részvételt keltett a brassói zsidóság körében és mindazok kö- zött, akik a nagy katonai karriert befutott Jérfiut ismerték. 71 éves korában érte utól a halál és 19-én Brasovban lefolyt temet- ési sokan jelentek meg azok közül, akik ismerték és szerették. Gyermekein, dr. Wollheimer Józsefnén, született Egved Katón és Egved Lászlón kívül kiterjedt ro- konság gyászolja.

— Iskolás gyermekeket ort. izr. intel- ligens család ellátásra elfogad, gondos felügyelet, Str. A. Cantemir 42 A, ajtó 1.

Változnak az idők...

Ma Magyarországon vágatási tilalom van, csak a Felvidék egyes helyein enged- dik meg a nagyállatok vágását, viszont szárnysvágás minden korlátozás nélkül szabad.

De visszatérve a kérdés lényegére, igen érdekesnek találjuk leközölni azt az 52 évvel ezelőtti átiratot, amelyet az ak- kori magyar kormány intézett a svájci kor- mány átiratára. 52 évvel ezelőtt a svájci állatvédő egyesület mozgalmat indított a rituális metszés ellen. A svájci kormány a mozgalom hatása alatt diplomáciai uton a különböző államokhoz megkeresést inté- zett azért, hogy az etéren lennálló sza- bályokat velük közöljék.

A magyar kormány 52 esztendővel ez- előtt a svájci kormányának a következő vá- laszt adta:

— Magyarországon az izraelita vallá- sűak az állatok szertartászerű leöléséről vallástörvényeik értelmében gondoskod- nak ugy, hogy e tekintetben még az ipar- törvény alkalmazása is bizonyos korlátok alá esik, minthogy a kormány mindig osz- toltta azon meggyőződést, hogy ezen, az izraelita vallással szorosan összefüggő ügy rendezése az izraelita hittelekezet hatáskö- rébe tartozik. Az onnan súlyos lelkiismer- reli kényszer gyakorlása nélkül annyival kevésbé vonható el, mert az izraelitáknál szokásban levő metszés az állatoknak sok- kal könnyebb és enyhébb halálnevet okoz, mint a keresztény valláslelekezeteknél tul- nyomóan divó loqlózás, mert továbbá a fennálló egészségügyi szabályok az állatok lemetzésének minden divó módját meger- gedik és mert végül az izr. vallás paranc- solta ezen rituális metszetek kezelése az izraelita hitközségekre nézve oly közvetett adóforrást is képez, mely nélkül vallási,

kulturális és humanisztikus intézményeiket fenntartani képesek nem lennének.

Igy változnak az idők! Ma pedig, fél évszázaddal később egészen más szellemű lengedeznek a sík alföldek felől.

A zsidó sportszervezetek

sorsa

Törvényes intézkedés történt oly irány- ban, hogy a zsidó sportszervezetek is lel- osztatlanok és vagyonuk az Országör szervezet tulajdonába mennek át. Nagy va- gyona nem lehet egyetlen sportklubnak sem, de különösen egy zsidó egyletnek nem voltak sohasem heverő ezrei.

Bevalljuk, a-m-e-tjük meg az intézke- dést. — Vajjon az-e az oka, hogy a zsidó fiatalok ne üzzön többé spor- tot? Vagy csupán az, hogy versenyeken nem vehet részt? Évtizedeken át azzal gy- nyollták a zsidó ifjúságot, hogy sápadt és vézna, nem törődik a testkultúrával és el- sátnyult. Azután kimentek ezek a sápadt fiatalok a sporttelepekre és rövid idő alatt behozták az évszázados kécsét. Minden sportklubban kiváltak és lassankint az egész új zsidó generáció legalább olyan stramm, napbaruitott, sportszerű lett, mint a nem- zsidók. Az egyes országok bajnokai mérkő- zéseiben is meglehető helyet biztosítottak maguknak. Most azután mindennek vége? Sem sportot írni, sem pedig versenyezni nem lehet?

Lesznek olyanok, akik azt mondják majd, hogy nem kár, legalább azzal a sok hasznatlansággal nem loaják tölteni ide- jüket a zsidó fiatalok. Ezeknek nincsen igazuk, mert a mai időkben, amikor any- nyira igénybe veszi az idegeket a sok izga- lom, nem fölösleges, egészséges szaba- lveggön való időöltéssel azt erősíteni. Legfeljebb ne engedjék őket bajnoki mér- közésekre.

Visszont mégsem tudjuk az egészet oly tragikusnak fellozni, mint egyik zsidó la- társunk, amely a zsidóellenes intézkedések közül különösen ezt emelte ki, mint igen súlyos. Szerintünk inkább soha zsidó gyerek ne kerüljön a sporttelepekre, mint- hogy szombaton nyitva kelljen tartani az

üzleteket. Nem loajadjuk, sérelem a sport- szervezetek ellen hozott intézkedések is. A teniszt, footballt, atlétikát még kibírjuk nélkülözni, mert ezerszerte nagyobb ba- jaink és gondjaink vannak.

Három hitközségi értesítő

Már a borítéklapjuk is optimizmust árul el. Tudjuk, hogy ez a nyomdászok vá- sárlásainak véletlenjéről függ, de amikor így együtt látjuk őket, mégis remény kö- lözik szívünkbe. A nagyváradi nyua. szert- tartású hitközség rózsaszíne, a marosvá- sárhelyi sárga és a kolozsvári kék, színes- séget lehennek és még szöveük sem elszor- morító. Azért nem, mert az a bizonyos törhetetlen optimizmus árad belőlük, amely derűlátást, ellenségeink inkább „ürhetet- lennek” találják. De ha ez nem volna, ak- kor valóban vége volna minden hitünknek.

Lesznek a három jelentés azok egy- másutánjában. A nagyváradi hitközség a három gyászhet jelentőségéről beszél olyan tónusban amely igen becsületesen és ön- érzetesen zsidó, mintha a fiatal, tudós fő- rabbijuk kezényomát viselne magán. Utána az iskei-i igazgatói irnak a hitközség de- deljeitől kedveseirel, a két iskoláról. A nagyvárosi elemi iskola története, amely valóban generációkat adott az életnek, a zsidóéletnek, a szeretnemtől tevőkensé- gért részletezi a jelentés. A liceum nyolc osztálya a felső gárdás, amely ma óvran

Podolsky gróf eltűnése

Akkoriban, amikor a Bál Sém még a földön járt, Pinsk kormányzóságában bizonyos Podolsky gróf volt a kerületi főnök. Híres büszke ember volt ez a gróf, akinek büszkeségét főleg az növelte, hogy anyai ágon egyik őse egy Wajficzky herceg volt. Minden lehető alkalommal el is dicsekedett ezzel az ősevel s talán ez az előkelő származás tette, hogy valamennyi hivatali elődjét felülmuta kegyetlen- ségben és szigorúságban. A kerületében lakó zsidóknak nem volt alatta egy nyugodt percük sem. Ejjel-nap- pal üldözte őket és súlyos adókkal sarcolta a nyo- morutakat s aki nem fizetett perency pontosan, azt sőtét börtönbe záratta. Tivornyás éjszakákon a részeg kerületi főnök akárhánszor rekedten ordítva adta ki a parancsot ivó cimboráinak.

— Gyerünk, látogassuk meg a zsidókat!... Erre az egész banda felkerekedett, lóra pattan- ták s hangos kurjongatással megrohanták a már éj- jeli nyugalomra tért zsidók hékés házfáit s ruhá- jait a kegyetlen látványon, amikor az ágyukból ki- ugratott szerencsétlenek éjszakai köntösökben riad- tan menekültek a vaksötétben.

Egyik viharos téli éjszakán Podolsky gróf egy- dül unatkozott kastélyában. Lelkére valami megma- gyarázhatatlan, nyomasztó érzés nehezedit, amiből

gy akart szabadulni, hogy kivilágította a kastély huszonnyég termét. De bizony az nem üzte el nyu- galanságot.

— Bizonyos, hogy a zsidók csináltak valami va- rázslatot ellenem az ő titkos tudományukkal... No, de bosszút állok rajtuk!

Azonnal le is üt íróasztala mellé, kitergette a pergamen papírt, bemártotta az ólomkalamárisba a frissen vágott hollófogókat s hozzáátott a szigoru ren- delet írásához.

— Elrendelem, hogy kerületemben minden zsidó — apraja-nagyja — kiirtassék...

Amikor idáig ért az írásban, hirtelen megállt a toll a kezében, mert úgy érezte, mintha valaki be- jött volna a szobába.

Gyorsan megfordult. Egy magas, szikár, állas, őszes szakállú, de gyermekien mosolygós kék szemű öregember állott alig lépényre mögötte.

— Hogyan kerültél ide?... kiáltotta inge- rüiten.

Az öreg ember szelid hangon válaszolt: — Természetesen, az ajtón...

A grótot ez a válasz még jobban kizhotta a sod- rából.

— És ki engedte meg, hogy ide belépj? — har- soga.

A legjobb szándékom mentem sem volt mó- domban engedélyt kérni, — mentegetőzött a titok- zatos idegen — mert sem a terjedelmes udvaron,

sem a hosszú folyosókon, sem a termekben, amely- ken ájtótem, egyetlen idelekkel sem találkoztam.

Podolsky csaknem szétrobbant dühében.

— Minden szolgálom aludna már? — rikoltotta.

— A legokosabb, amit tehettek ilyen későn — vélekedett az öreg.

— És a kutyám?!... Hiszen cafatokká tépnek, ha találkozol velük!

— Ugyan! — legyintett az éjszakai látogató. — Szelidebb jószágokkal még nem találkoztam.

— Hát találkoztál velük? — álmétködött a kerü- leti főnök.

— Rögön a kapuban... Hozzámszólatk, kő- rülrugáltak, kezemet nyaldosták és barátságos mor- gással üdvözöltek...

Podolsky gróf rámeredt az előtte álló emberre.

— Te! — hördült fel fejtett hangon s telpatant helyéről. — Hiszen te — zsidó vagy!

A titokzatos idegen újra mosolygott.

— Eltalálad, nagyur! — mondotta.

A gróf szemé vérben forgott.

— És mégis át merted lépni a küszöbömre?! — kérdezte felszattanó hangon. — Hát nem ismeresz?! Nem tudod, hogy én Podolsky gróf vagyok, akinek egyik őse valóságos herceg volt... Wajficzky herceg.

— Nagyon is jól ismerlek — válaszolt változat- lan szelidséggel az öreg zsidó.

— És mi hozott ide? — Hogy megkérdeszem, amit még senki sem kérdett föléd: hogy miért gyűlölöd a zsidókat?

Podolsky gróf ennyi merészség hallatára hosz- szan, rekedten felnevetett. De — tartóhatatlanul

hezapótló intézményt tekint, amit nem is tudnak elgúgy méltányolni a szülők s csak ott és akkor mérhetik fel jelentőségét, — ahol hasonló intézmény nincs. Jól mondotta dr. Meier Samu, a hitközség iskolai székének elnöke, hogy a zsidó ifjúságnak értékelni és méltányolni kell az iskolát és szerényeségei párosult szorgalommal tanuljon. Majd megemlíti a bulétin dr. Vajda István főrabbi véglegesítését, majd a többi aktuális hírekkel, többek között a június 1. óta történt kikereszkedéseket is. Az 1200 példányban megjelenő bulétin valóban hazapótló, összetartó kapcsolót jelent a hitközségi tagok között.

Sorban következnek utána a kolozsvári jelentés. Ez a legújabb és most is a legvaskosabb. Vezetőcikkét dr. Fischer József elnök írta, utána dr. Vasa Zoltán, a hitközség kulturális bizottságának elnöke is a kulturális szükségességről. Majd beszámoló következik a múlt tanévről. A Szentgyeget egy éves működéséről szóló jelentést Somozy Miksa elnök és Lax A. Salvator főtitkár írta meg és ennek évi büdzséje egy millió lei bevétel és kiadás jelent. Még híreket is közöl a hitközségi életből a Raport Lunar s végül a naptári részben tájékoztatja a hitközség tagjait néhány fontosabb dátumról, amely a zsidó életben jelenlős A bulétin dr. Weinberger Mózes szakavatott tollát és ízlését dicséri.

A kolozsvári hitközségi értesítő tartalma után a marosvásárhelyi vesszük a kezünkbe, amelynek vezető cikkét dr. Löwy Ferenc főrabbi írja az Ab hónap bűjtről. A kultuszadó irántjáról írt cikk, majd az iskolákat végzetektől való bucsu, kimutatások és ami a legkedvesebb, arról a ketről ír, amelyet az iskola diákjai ültettek és kezelnek. Dr. Erdélyi Emil, a régi, lelkes cionista agitál mellett, amíg megvalósult, s a hitközség vezetői lelkesen támogatják tervének megvalósítását. Virágos kert lett egy 800 négyzetméternyi terület, ahol 300 rózsata virul és sok eper termelt. Meg anyi írók, hogy két hétig tudják ellátni vele a Napközi Otthon 50 gyermekét. A gyermekek kedvtelve foglalkoznak kertészettel, valamint megtanulnak belőle, s főleg kedvet kapnak hozzá, mert hiszen kapálnak, ültetnek, öntöznek, gereblyéz-

nek. Nagyon helyesen írja a jelentés: „két évvel ezelőtt kezdtük. Száz év előtt kellett volna lenni, de jobb később, mint soha.”

A hitközség szociális tevékenységével fejeződik be a jelentés, amely sokkal nyilvánosabb, mint az első szám volt. Dr. Löwy Ferenc korát meghazudoló lelkeséggel és odaadással szerkeszti a közlönyt, amely bizonyára hozzájárul ahhoz, hogy lendületesebb legyen a marosvásárhelyi zsidó közélet, amely sok tekintetben, különösen karitatív szempontból eléggé áldozatkész.

Torschusspanik...

Kapuzárás előtti pánik. Így hívják orvosi nyelven azt az ijedelmet, amelyet az emberek még magánéletükben is átélhetnek. Ugy mondják, hogy ilyen pánik érzése van sok öregedő embernek, akik habzsolni akarják még az életet, mielőtt rájuk törne a szomorú alkony. Az elnevezés onnan ered, hogy a tömegeket is elfogja ez az ijedség, amikor együtt vannak színházban vagy egybeült és félnek attól, hogy mielőtt még kiérnek, bezárják a kapukat és ott tölthetik az éjszakát. Akik most kikereszkedtek — mégis benmaradnak — rájuk zárták a kapukat...

Ez jut eszünkbe, amikor a legfrissebb kikereszkedéseket olvassuk. A zsidótörvény megjelenését megelőző időkben azt hitték az ijedségek, a gyávák, a zsidóság árulói és elárulói, hogy jó lesz átmenni a tulsó partra, mielőtt még az utolsó csónak is beszűntetné a járatot. Ugy gondoljuk, hogy ezek a víz közepén maradtak, vagy népszerűbben, a „vízben” maradtak, mert rájuk nem vonatkozik a törvény.

De éppen ezért jólesik felkukkogni, ha néhányat ezek közül megemlítünk, akiket hivatalosan közölnék a hitközségek. A nagyváradi hitközség közli, hogy Izrael hitélet legutóbb a következők hagyták el:

Kohári Pál Emil elektrotechnikus, dr. Winkler Tibor ügyvéd, Schwartz Rózi, Hitter Jolán (nem Grünstein fakeskedő neje), Szabó Irén, Tauszigné Rosenfeld Anna, Rotstein Emma, Haar Sámuel hangszerkészítő (róm. kat.), Kertész Andor ékszerész, neje és gyermeke (ref.), Kubicek Gyula vasöntő (róm. kat.), Schaffler Al-

brecht magánhivatalnok, dr. Hoch Erzsébet orvosnő (róm. kat.), Dubinsky Szezonkereskedő és fia, Kolling Györgyné Neufeld Eszter (róm. kat.), Berkes Péter tisztviselő (róm. kat.), Weiszberger Irén tisztviselő (róm. kat.), Friedman Béla tisztviselő (ref.) Fodor Istvan kertész (ref.), Braunné Klein Rozália (ref.), Rosenbaum Simon és neje, gyermekei gárgye-tulajdonos (ref.)

A kolozsvári jelentésben érdekes nevet találunk: Klármann Ferenc egyetemi hallgató református lett. Dr. Klármann kolozsvári ügyvédnek fia, aki Karácsonyi Denő név alatt írta tevékenységét fejt ki. Ez a névsor nem dicsőségünk, hanem esztétiségünk szimbóluma. Viszont akik elkövettek, azoknak már elég büntetés, hogy árulásuk nem ér semmit, még „jölfelgott” egyéni érdekükben sem!

Nyissák ki a kápolnát...

Neveket nem említünk, mert az úgy annyira furcsa, hogy még neveik nélkül is érdeklődésre tarthat számot. Ugy történt, hogy az egyik Nagyváradhoz közlekedő kis túrdóhelyen tölti az augusztusi nyaralást ketek egy házaspár, akik nem is olyan régen még „izraeliták” voltak, de most már római katolikusok. A történet folytatásához tartozik az is, hogy azon a túrdóhelyen létezett egy erdei kápolna is, amelyet rendszerint még a legnagyobb szezonban is, csupán vasárnaponként tartanak nyitva.

De mit tesz egy udonsült katolikus? Felkereste a túrdó igazgatóságát és felkérte, hogy ezután ne csak vasárnaponként legyen nyitva a kápolna, hanem minden reggel, mert neki és családjának erre feltétlenül szüksége van (talán még a túrdó gyógyhatásában is csak úgy bízik?). Lourdest akart vasárnaponként a túrdóhelyre, s a keresztény túrdóhely megdöbbenben beszélt el az esetet a túrdó orvosnak, aki történetesen zsidó. Az első pillanatban nem tudott mit mondani az orvos, végül, zavarában a következőket mondta:

— Ez az első alkalom életemben, hogy szégyelem zsidó miuvoltomat...

Tehát akkor szégyelte magát, amikor nem is zsidókról, hanem csupán egy volt zsidó családról volt szó, akik bámulatos... szivóssággal (jobb szavunk is volna erre) követelték a kápolna megnyitását.

És villámgyorsan kirántotta a tőrét, hogy leszúrja anyai ági ősenck gyelzőját. A villanó tőr azonban — csak üres levegőbe döbött. Az öreg zsidó — érthetetlenül eljött.

Gróf Podolsky visszatért szobájába a negyed-órától tanácsatlanul meredt maga elé. Nem hitt ugyan a rejllyes idegen mecséjében, mégis szeretett volna bizonyosságot szerezni. Végül is behívatta egyik szolgáját s megparancsolta neki, hogy verje fel álmából Lubinskyt, a levéltárost, aki a kastély másik szárnyában lakott s hozzá azonnal élébe.

Lubinsky néhány perc múlva ott állott a gróf előtt. — Parancsolj velem, uram! — hajolt meg. — Bemelegyünk a levéltárba, — magyarázta Podolsky gróf — s addig ki sem jövünk, amíg anyai ági őseimről pontosan meg nem tudok minden...

A gróf mohány vetette magát a sárgult kutyabőrre s bönghészní kezdte a fakult írást. — „Mi, Isten kegyelméből Lengyelország királya... számos érdemeinek elismeréséül a zsidó hitben nevelkedett Jichok ben Amram-ot hercegi rangra emeljük...”

Podolsky gróf üres tekintettel meredt maga elé. Sokáig nem tudott határozni. Végre felállt, kitámolygott az istállókhöz, befogatott legkopottabb szánkójába, felült a bakra s kihajtott a kastélyból. Senki nem mondta, hová megy.

...Ez időtől kezdve békében és nyugalomban éltek a pinszki zsidók...

Inscris în registrul publicațiilorlor periódice prin or donanța No. 9/1938. Dos. No. 865/1938. Tribunal Bihor, Secția III-a.

Naptár 5700

Péntek: Av 19, augusztus 23.

Szombat: Av 20, aug. 24. 5: 777

Heti szidra: עקב

Heti hallora: וראתא ציון

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.06

gyertyagyújtás 7.16

Istenisztelet kezdete 7.26

Szombat befejezése 8.23

Menjetelek

és segítsetek egymáson...

A zsidóság történelmi pillanataiban, amikor a legridegebb és legkönyörtelenebb valóság sürgeti a gyors és halaszthatatlan segítséget, nem a legalkalomszerűbb a legendák világába elrövedezni. És mégis: a Talmud csodálatos legenda világába kell visszazavesszük e sorsdöntő pillanatokban a zsidó képzőletet, hogy éppen a képzőlet-szülte példákban ismerje fel, magára utalt-ságából fakadó szociális kötelességeit.

A Talmud bölcsői egy megindítóan szép és igen-igen időszerű történetet fűznek Dávid király egyik szoltárszához. Egy hárfista lügött — mondja az egyik bölcs — Dávid király nyoszolyája fölött. Mikor pedig éjjeli idején az északi szello fuvallata megérintette a hárfa hangjait, a búvós hangszer egyszerre megszólalt magától. Ekkor felkelt Dávid király és elmerült az örök igék tanulmányozásába, hajnalpirkadáig. Mikor meghasadt az égbolt alja, Dávid elé állottak Izrael bölcsői és így szóltak hozzá: O, Urunk Királyuk, néped Izrael a megélhetés, a kenyér szörnyű gondjaival küzd. És Dávid király ekkor különös, de igen mélyértelmű teletel választ adott: menjetelek és segítsetek egymáson.

A zsidó egymásrataltság erkölcsi kötelesség-élvét talán egész haqyományos irodalmunkban sehol sem találjuk ilyen félérthetetlen egyértelműséggel, ilyen szabatosan kifejezve, mint Dávid király e rövidre fogott intelemeszerű teletelében. Mert e gondolatban összesűrítve benne van a segítség erkölcsi parancsa mellett, a zsidóság egész élettőlzólója, a veszedelmek végetes pillanataiban, nem lüggeszti fel a Mindenható segítségéért való könyörgés élvét, hanem értelmezi azt. Ennek alapján pedig azt tanítja, hogy az égi segítség már jóval előbb alázással a földre, pénz, vagyon, kincs formájában azokhoz, akik még gondatlan, nyugodt, felhőtlen ébáltozat alatt élvezik az élet szépségeit és anynyóreit. Ők, Isten földi megbízottai, akik őrzik a zálogot, amelyet rájuk bízott. Ezt a gondolatot bölcsünk határozott és tömör mondatban úgy fejezték ki, hogy minden csak zálog a kezünkben: az életünk éppuay, mint a földi javak. És vajjon nem ésszerű-e egy kicsit leszállani a lélek mélyébe és megfontolni azt, vajjon mit is mondhatnánk mindenfontartás nélkül, igazán magunkénak? Tal-

án az életünk? — Ezt a röppenő, szálló lehetetet? — Hiszen ha arra gondolunk, hogy távoli csatamezőkön ezek és ezek dermednek holttá, aligha hihető, hogy esendő ember meggyőződéssel vallhatná: hogy a halál kérelhetetlen törvényével szemben éppen az ő élete volna biztosítva? De tal a háborun és véres csatákon, a hétköznap apró, vesztélytelen és ártatlan kis küzdelmeiben is hányszor kerülget bennünket a halál veszedelme. Csak nem gondolunk rá. Pedig milyen kevés kell ahhoz, hogy egy mindent meadlító por-szem lérközök életünk egyik erőműtani pontossággal működő jelentéketlen kereke alá és a csodálatos szerkezet — azonnal megáll. Hiszen, ha csak alkonyati szél hűdeg fuvallata érint bennünket, máris milyen könnyen és nesztelenül hull le életünk zörrenő levélként az élet fájáról és illan el szálló ködként, mint a felhő a tavaszi égboltozatkól.

Igen alkalomszerűvé válik az öneszmélés és önbírálat, mely végül is azt kérdezteti a szegénnyel, hogy helyén való-e a nyomorúság miatt lázadó önkínzásal ostromolni az egeket? A gazdaggal pedig azt, hogy a sors kegyelmének ingyen adományaihoz érdemes-e annyira ragaszkodni? Hiszen minden földi tulajdon között, talán éppen vagyonunk, gazdagságunk a legkevésbé a miénk. Akarva-akaratlantul is rá kell tévedjen pillantásunk a közeli és távoli példákra, az összemoltl existenciákra. Nem is az eltűnt országhatárookra gondolunk és nem is a ledőlő királyi trónusokra, a semmibe lozlott főri kincsekre, hanem a nincstelenre, aki tegnap még azt hitte, hogy mindenki más — csak éppen ő nem.

Talán sohasem érezteltük át azt a zsidó hagyományos fel fogást, hogy minden csak zálog a kezünkben, tőke, melynek kamatait élvezzük csupán, eszköz a maunk boldogságához és a mások boldogításához. Alig hihető, hogy akadhat közöltünk bárki is, aki részvéttlen és érzékellen közönnnyel utasítaná el a szoltáros Dávid király intelmét — az egymásrataltság, a kölcsönös segítés erkölcsi parancsszavát. Nem hihető, hogy a zsidó szív aijtán kopogatót lédalmas segítségkérés sikollása ne találja meghallgatásra. De kélségtelen és hiszünk benne, hogy a sokszor megünnepelt ZSIDÓ SZIVJOSÁG még csodákat fog művelni...

— Stern Aliz végzett zongoratanámó, a cluji Saloman Kató vendégségével, zenévdódját Satumaren augusztus 20-án délelőtt 10 órakor Dr. Diaqos Teofil 2. szám alatt megnyitja. Ugyanakkor zongoratanítását kezdőknek és haladóknak megkezdte.

— Igazolásra szollították fel a bukaresti zsidó ügyvédeket. (București.) Mint már jelentettük, az Ilfov megyei ügyvédi kamara vezetőségét csütörtökre összehívták, hogy a zsidó törvény által meghatározott új rendben a zsidó ügyvédek helyzetéről döntsön. Rövid ideig tartó tanácskozás után, melyben résztvett Istrate Micescu volt miniszter, az illovi kamara örökös dékánja, a vezetőség a következőképpen döntött: „Tekintettel az 1940. évi augusztus 9. 2650. számú rendelettörvényre, mely szerint csak azon zsidók gyakorolhatják az ügyvédi hivatást, kik a második kategóriába tartoznak, felhivatnak az összes ügyvédjelöltek és végleges ügyvédek, akik az illovi kamarába vannak beírva, hogy 1940 augusztus 20-ig nyújtsák be a dekanátus irodájába azon okiratokat, amelyekből kitűnik, hogy az említtet törvény 5. szakaszában meghatározott feltételeknek megfelelnek. Jelen határozat kifüggesztendő és meghirdetendő.”

— Kitűnő referenciákkal rendelkező és szerényigényű, iskolázott és lesvitát látogatott, modern, jómegjelenésű, kellemes tenorhangú fiatalember, aki elsősorban elmédalkozó és bálokjote, perfekt román, héber és magyar, adminisztrációs munkákban (levelezés, gépirás stb.) jártas, pedagógiai képzettséggel — hitoklató és héber nyelv tanítás állást keres kisebb hitközségnél vagy más intézménynél. Elmenne esetleg nagyünnepekre az elmédalkozást elvégezni. Megkeresések „More Ivri” jelicére a kiadóba.

Az esküvődön én is ott leszek. Hidd el, semmi rosszal nem leszek. Sőt kapsz tőlem SULFAMYL pudert és krémet. Hogy örökre őrizd meg szépséged!

— EMIGRANSKERDES AZ ARGENTINAI PARLAMENTBEN. Az argentinai parlamentben Enrique Dickmann képviselő a következőket mondotta: „Az én magánéletem olyan kristálytisztá, hogy mindenki belenézhet. Mi argentinaiak mindannyian bevándorlók vagyunk. A jelenlegi legkiválóbb argentinaiak már itt az országban kaptak az ő állampolgárságukat. Mondom: mindannyian emigránsok vagyunk, némelyik háromszáz évvel ezelőtt, némelyik ötven évvel ezelőtt, van aki egynehány évvel ezelőtt vándorolt be. Bevándorlók, — akik menekültek vallási, faji vagy politikai okokból. — voltak azok, akik ennek az új életnek az alapjait lerakták. A Spanyolországból és Portugáliából kiűzöttek tették lakhatóvá ugy Észak-Amerikát, mint Dél-Amerikát. Heleszen mondta Taborda képtelenségem, hogy sok ember, aki argentinai nevet visel, zsidó származásu marannusz”.

LEGIDEALISABB HASHAJTÓ, VÉRTISZTÍTÓ, epehajtó a dr. Földes-féle „Solve” pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvadás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden város és vidéki gyógyszerárban s drogériában kapható.

— Házasság. Dr. Weisz Magda orvosnő (Sibiu—București) és dr. Stark Zoltán (Oradea—București) f. hó 15-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A PALESZTINAI GYÓGYSZERIPAR FEJLŐDÉSE. A palesztinai gyógyszeripar jelenleg háromszáz különleges és több, mint kétszáz rendes gyógyszerterméket állít elő. A belső fogyasztók között az első helyet a Kupat Cholim, az általános munkásszervezet betegsegélyzője foglalja el, amely kórházi ambulanciáinak kibővítése által nagy fejlődésen ment keresztül az utóbbi időben. 1938-ban a Kupat Cholim 3702 font értékben vásárolt gyógyszert a palesztinai gyáraktól. 1939-ben a Kupat Cholim gyógyszervásárlása 7427 fontot, míg 1939-ben már 10 ezer 520 fontot tett ki. Megemlítésre érdemes, hogy a Kupat Cholim vegyelemzési laboratóriumot létesített a beltölői gyogytermékek elemzésére, amivel sokban járult hozzá a termékek tökéletesítéséhez.

SCHWARTZ MENYÉRTNE

ORTH. ZSIDÓ Leánynevelő intézet, internátus

Oradea, Episcopul Ciorogariu 6. minden Igenyi kitégeli

Beiratások 1940—41 tanévre megkezdődtek. Kivánatra prospektus.

mégis tettzett neki a vén zsidó bátorsága s mintha a nevetéssel előbbi haragja is elszállt volna, félig-meddig barátságosan szült oda hivatlan vendégének: — Új le, zsidó — kínáta helyet. — Köszönöm — hálaíkkodott az öreg s lezökkent. — Nos, mit is akarsz tudni? — Csupán annyit, — ismételte az öreg, — hogy miért ég szívedben oly feneketlen gyűlölet ellenünk? — Röviden megfellelhetek a kérdésre zsidó — kezdte Podolsky. — Gyűlöltek benneteket, mert egytől-egyig fekélyei vagytok az emberiségnek. Ilyenek voltak az elődeitek, ilyenek a maiak és ilyenek lesznek az utódaitok is... Egyetlen csöpp vér a véretek-ből: egész nemzedékeket fertőzhetnek meg. És ez ellen csak egy védekezés lehetséges: teljesen kipusztítani benneteket. De még azt is, akinek ereiben egyetlen csöpp vér kering a fitelek-ből!

Az öreg zsidó mosolygva hallgatta a gyűlölködő szavakat.

— Könnyelműen ítélsz meg, nagyur, — jegyezte meg csendesen.

— Könnyelműen? — csodálkozott a pinszki kényur. — Én tanultam történelmet s tudom, miket cselekedtetek!

— Akkor az a történelem — hamis volt.

— Te talán másként tudod a történelmet?

— Bizony másként.

— Ismertél csak egyetlen zsidót is, aki tisztelet érdemelt?

— Akár híszereit is... De csak egyről szeretnék beszélni, ha meghallgatnál...

— Beszélj, zsidó... Ugy sem tudok aludni.

— Volt egyszer régen, — kezdte a vén zsidó — néhány emberötölvel ezelőt, volt egy ember, közölünk való. Mint egyszerű pásztor kezdte pályafutását, de tudásának, okosságának híre hamarosan bejárta az országot s eljutott a király fülébe is. A király maga elé rendelte az egyszerű zsidó pásztor, hosszan elbeszélgetett vele s a beszélgetés alatt annyira megtetszett neki a pásztor, hogy azonnal ott tartotta az udvarnál. Ettől kezdve a király minden alkalommal kikérte a zsidó pásztor tanácsát s e tanácsok nagy hasznára voltak az országnak. A birodalom felvirágzott. A király — természetesen — hálás volt s nemcsak busás jutalmakkal halmozta el, hanem foklól-fokra mind magasabb rangra emelte. Az így szerzett mérhetetlen vagyon a zsidó tanácsos az utolsó zlotyig a szegények támogatására fordította, ami még csak növelte tekintélyét. Végül is az uralkodó hercegi rangra emelte az egykori zsidó pásztor s amikor meghalt, az egész ország megsíratta a jószágos herceget...

Az idegen elhallgatott.

— Ki volt ez a herceg? — kérdezte ekkor folyt hangon a gróf.

Az öreg zsidó felemelkedett székéből s áhítatos hangon sugta:

— Az a zsidó, akiről meséltam — Wajliczky herceg volt...

A pinszki kormányzósság főnöke hirtelen vad haragra löbbant, szemét elborította a vér, úgy ordított: — Hazudsz, zsidó!!

És villámgyorsan kirántotta a tőrét, hogy leszúrja anyai ági ősenck gyelzőját. A villanó tőr azonban — csak üres levegőbe döbött. Az öreg zsidó — érthetetlenül eljött.

3.

Gróf Podolsky visszatért szobájába a negyed-órától tanácsatlanul meredt maga elé. Nem hitt ugyan a rejllyes idegen mecséjében, mégis szeretett volna bizonyosságot szerezni. Végül is behívatta egyik szolgáját s megparancsolta neki, hogy verje fel álmából Lubinskyt, a levéltárost, aki a kastély másik szárnyában lakott s hozzá azonnal élébe.

Lubinsky néhány perc múlva ott állott a gróf előtt.

— Parancsolj velem, uram! — hajolt meg.

— Bemelegyünk a levéltárba, — magyarázta Podolsky gróf — s addig ki sem jövünk, amíg anyai ági őseimről pontosan meg nem tudok minden...

A gróf mohány vetette magát a sárgult kutyabőrre s bönghészní kezdte a fakult írást.

— „Mi, Isten kegyelméből Lengyelország királya... számos érdemeinek elismeréséül a zsidó hitben nevelkedett Jichok ben Amram-ot hercegi rangra emeljük...”

Podolsky gróf üres tekintettel meredt maga elé. Sokáig nem tudott határozni. Végre felállt, kitámolygott az istállókhöz, befogatott legkopottabb szánkójába, felült a bakra s kihajtott a kastélyból. Senki nem mondta, hová megy.

...Ez időtől kezdve békében és nyugalomban éltek a pinszki zsidók...

Blänăria Parisiană

Szezon előtti olcsó árai

csak augusztus 31-ig:

	Volt	Most
Külföldi nerz ...	3000	2000
Ezüst róka ...	14000	9000
Szines bundák ...	10000	7000
Chid kabátok ...	12000	9000
Perzsalab bundák	18000	14000
B. Perzsabundák ...	18.000	
Valódi perzsabunda	55.000	

Telefon 25-82 **Reg. Ferdinand** 3 HEYMAN-KERTI 25-82

A zsidó állatorvosok elbocsajtása

G. Leon professzor, ideiglenes földmiv. lésügyi miniszter előterjesztésére az 1940. augusztus 16-ról kelteztett 2771. számú királyi rendelet alapján, 1940 augusztus 15-től kezdve rendelkezési állományba helyezték a földmiv. lésügyi minisztérium, valamint a hozzá tartozó intézmények szolgálatából a következőket: Vajda Mihály állatorvos főellenőr, Banet Artur főállatorvos, Temes megye, Bartos László állatorvos Jára (Torda megye), Bilgar Ignác főállatorvos Mehadint-megye, Berger Frigyes főállatorvos Harghita község Brassó-megye, Fegyveres M. ksa körorvos Nagysármás, Halász Gyula főállatorvos Radna-körzet Arad-megye, Hauslich József állatorvos Cămpia Turzii-járás Torda megye, Horvát Nándor Szalonta főállatorvos, Josepovits Adolf Ineu község állatorvos Arad-megye, Lauter Arnold a szamosmegyei Ilonda-járás főállatorvos, Pasztor Jenő beszercei állatorvos, Schauer Márkus, a marosmegyei Toplica-járás főállatorvos, Dr. Sebestény Sándor nagyváradi főállatorvos, Stadler Max, a marosmegyei Alsómaros-járás főállatorvos, Szász Gergely Lugos-járás főállatorvos, Tolnai Sándor, a fegyveresi Ighiu-járás ideiglenes állatorvos, Vadász József Petrosani főállatorvos, Vass Endre Orsova állatorvos, Hódosi Géza, a Caras megyei Moldova-Nou járás állatorvos, Kalmán Lajos a hátszegi járás főállatorvos, Vadász Aladár Tóvis-járás állatorvos, Markovits Lajos, a szatmármegyei Baia-Sprie állatorvosi hivatalának helyettes orvosa, Székely László, az aradmegyei Kisjenői-járás főállatorvos.

A földmiv. lésügyi minisztérium az állatorvosokon kívül elbocsájtotta Kupferstein Veronát, a marosvásárhelyi mezőgazdasági kamara tisztviselőjét is. Más erdélyi tisztviselő, amely ennek a minisztériumnak a hatásköre alá tartozott, nem volt.

Nem tudjuk e pillanatban, hogy az ország állatvédelmének és állategészségének hasznára lesz-e az elbocsájtásoknak ez a sora, de valószínűnek tartjuk, hogy a mai korok állatvédelmi intézkedési során, amelyek a vágatási tilalomnál is megmutatkoztak, bizonyára nem lett szem elől tévesztve, az ország gazdasági szempontjából oly fontos állatvédelem sem. A zsidó állatorvosok helyére bizonyára megfelelő erők kerültek; legfeljebb a zsidó állatorvosok fogják más téren kifejtetni szaktudásukat, amely szintén az ország hasznára lesz és ezzel megélhetésüket is biztosítani fogják. Bar egyes verziók szerint állatorvosokban hiány mutatkozik.

Vára és bástyája

vagyunk az erdélyi zsidóságnak, a gyűlölet hullámai középette. A „Népünk” a maga önmagával is felvette a harcot a gyűlölet szörnyeivel szemben. A mi hasábjainkon, a mi cikkeinkben tükröződik a zsidóság történelmi szelleme. Ezekben a zivatáros időkben mi vagyunk a fegyvertár, amelyből mindenki erőt meríthet, mi vagyunk a reménység és a szolidaritás hirdetői, az erdélyi zsidóság élő öntudata.

A mi küzdelmünk lankadatlanul folyik tovább. A multunkért, a becstelenségünkért, a jelenünkért, a jövőnkért, a zsidóságunkért: előre!

Te testvér, aki velünk vagy, erősíts meg bennünket és ahol tétovázó, vagy közönyös zsidó akad, mondj meg annak, hogy mit jelent a zsidó sájtó, a jelen körülmények között és teljesítsd te magad is és szólítsd fel testvéreinket is arra, hogy teljesítsék haladéktalanul a velünk szemben fennálló kötelezettségeiket.

Testvér, várunk rád! Teljesítsd kötelességeid! Küldd el előfizetési hátaléko-diat, nem holnap, hanem még ma, mert talán holnapután már késő lesz!

LAPUNK ÉVI ELŐFIZETÉSI ÁRAI

BELFÖLDÖN:

Vállalatok, hírközszégek, intézmények, kávéházak, klubok és vendéglők 1000 lei
Erdélyben 400 lei
Az okiráltságban 500 lei

KÜLFÖLDÖN:

Jugoszláviában 200 dinár
Magyarországon 25 pengő
Amerikában és a többi tengerentúli államokban 8 dollár

* ELJEGYZÉS. Lusztig Edit és Stern Béla földbirtokos. Leleliu. jegysek. (Minden külön értesítés helyett).

— Fölvétel az ort. zsidó fiu- és leánygimnáziumban. Az ort. zsidó fiu- és leánygimnáziumokban az 1940–41. tanévre szóló jelentkezések folyamatosan vannak. Ez iskolák bármely osztályába újonnan iratkozók felvételét kérelmüket f. hó 23-ig, a régi növendékek legkésőbb f. hó 25-ig terjesszék be az iskolák igazgatóságához. Az első osztályba iratkozók felvételi vizsgálatot tesznek. A felvételi és javító vizsgálatok szeptember hó 2-án veszik kezdetüket. E vizsgálatokra való jelentkezés végső időpontja augusztus 28. A szabály szerű beiratások kezdete aug. 26., helye a gimnázium. A tandíjkezdmények iránti kérelmek benyújtásának végső határideje az elemi iskolai tanulók részére is aug. hó 23. Azok a szülők, akik gyermekeiket a hi. községi elemi iskolák első osztályába ö. ajtják beírtni, a szükséges felvilágosítások megadása céljából az iskolák igazgatóságánál f. hó 25-ig jelentkezni sziveskedjenek. Az elemi iskolai beiratások szeptember hó 1–6 között lesznek.

Egészségét veszélyeztető Náthaláz-Grippa-járvány ismét sok betegséget idéz elő. Használja mosakodásánál állandóan a kellemesen illatosított
Senlaso fertőtlenítő toalett-szappant, megóvja egészségét!

Négy év óta állandóan szenvedek gyomoríjdalmaim miatt...

Marin Dumitrescu Cătușu Ciurari Luoeni, jud. Dâmbovița igen jellemző levelezését alantiaokban közöljük:

1940 január 26. Tisztelt Gyógyyszerész ur, négy év óta szenvedek retentó gyomoríjdalmaim, görcsöim miatt, mindenféle orvosságokkal próbálkoztam, de hiába. — Az újságokból értesülök a Gastro-D. orvosságról, melyet gyomor- és bélbajok ellen használnak. Kérem sziveskedjenek részemre egy üveget postán utánvétel elküldeni...

1940 február 16. Elhasználtam az egy üveg Gastro-D. orvosságot és sokkal jobban érzem ma már magam. Köszönöm gyógyyszerész urnak, hogy a Gastro-D. által egészségesebbnek érzem magam és kérek még egy üveget elküldeni.

Fenti sorokhoz csak annyi hozzáfűznivalónk van, hogy a Gastro-D. ajánlatos az összes gyomor- és bélbántalmaknak, szélerekedések, valamint epe-, vese- máj- és mindennemű ideges emésztési zavarak ellen.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 162.— lej utánvétel mellett Császár E. gyógyszerüzletében, București, Calea Victoriei 124.—

Nagy a feje busuljon a ló!

Hajhullásért busulni nem jó, Beteg haj, ha egy leszakad, EGGER PETROL ezerannyit ad!

— A „Munk és Felsenburg családok geneológiája” című könyvvel kapcsolatosan írunk már egy ízben, amely élénk érdeklődést keltett egy a közönség, mint az érdekeltek körében, mivel a családnak sok hozzátartozója él Erdélyben is. Ezzel kapcsolatosan újabb értesítést kaptunk a „Magyar Zsidó Családok Geneológiája” című könyvsorozat kiadójától, amelyben arról értesítenek bennünket, hogy a 230 oldalas, képekkel illusztrált mű kapható Munk Gábornál, Budapest (V. Rohermereucca 12. sz.). — A könyvet, amelynek adatait dr. Munkácsi Ernő egész életén át gyűjtötte, fia: dr. Munkácsi Ernő fejezte be, mivel a nagy tudós halála megakasztotta annak befejezését. A munka igen érdekes és akiket érdekel, azok forduljanak említtett címhez a könyv beszerzése végett.

Budapestre utazók figyelmébe

Orth. kóser penzió Budapest központjában Andrássy-ut 43 szám

Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák folyóvízzel. — Kivánatra diétás konyha.

Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné

Kármel-penzió (Andrássy-ut 43)

Telefon 12-89-67

— Eljegyzés. Kutmann Katóka (Suplac de Barcou) és Steinmetz Ezri (Bratca) jegysek. (M. k. é. h.)

Jabotinsky emlékezése a légiőről...

Ütezer zsidó harcolt Palesztináért - tüzön-vizen vértengeren keresztül a múlt világháborúban

Jabotinsky halott. Hatvan évet élt, de olyan lendülettel, nagystílű és mindenkit lenyűgöző volt, hogy köteteket lehetne — és fognak is írni róla. Jabotinsky életének egyik legérdekesebb része az, ahogyan megszervezte a zsidó légít. Ezzel kapcsolatosan saját visszaemlékezései és a róla írott tanulmányok komprimáltan adják mindazt, amivel érdekessé és romantikussá teszük szemlélt. Az elhunyt nagy férfiú minden karakterisztikuma megnyilatkozik a légítő életrehívásával kapcsolatban, mely bizonyára a zsidótörténelem fényesebb lapjai közé kerül.

AHOGY JABOTINSKY ELINDUL.

Mint újságíró indul el 1914-ben, egy moszkvai nagy liberális újság küldi ki, mint haditudósítóját. Bejárta a fél világot, mindenütt szimatol, érdeklődik, tanul — és tanít. Beállítottsága kimondottancionista, mert a kilencszáz éves pogromai a nemzeti zsidók táborába tereltek. Kiváló író, szónok, agitátor és szervező, aminek élete során nagy hasznát veszi. Amikor a világháború idején körülnéz Északafrikában és látja a helyzetet az arabokkal kapcsolatban, éles szemével azt is azonnal felismeri, hogy a török birodalom nem bírja majd fenntartani a régi határokat és a 914—18-as háború feltételénél a feldolhas zászló letűnéssel fog végződni. Ráeszmél arra, hogy zsidó hadsereget kell szervezni, mert a zsidó igényeket Palesztinára vonatkozólag csak így lehet megfelelően alátámasztani. O sem tudta akkor, hogy miképpen fog elődőlni a háború, de azt mindenestre látta, hogy az angolokkal kell együttműködni, ha el akarják érni az önálló zsidó hadsereget és a zsidó államot.

Az angolok nehézségei itt is megnyilatkoztak és csupán két bataillon harcolt a Holt-tenger mellett és a Jordán partján, holott tizszer annyian jelentektek. Annyi bizonyos, hogy a Palesztináért folytatott harcokban résztvevő csapatoknak és 1919-ben az ottlevő fehér csapatoknak egy negyedét tette ki a légítő. Ők tartották fenn a jendat az országban és Hailfában, Jafában is ók voltak az urak. Amíg nem szereltek le őket, nem is volt rendezettség Palesztinában, hanem teljes nyugalom volt. Jabotinsky hiába küzdött a leszerelés ellen, nem hallgattak rá.

A LÉGIŐ MEGALKULÁSÁNAK ELŐZMÉNYEI.

A Balfour deklarációt megelőző hónapokban a háborus angol kabinet hadügyminiszterét, Lord Derby-t egy olyan zsidóból álló küldöttség kereste fel, amely tudni sem akart acionista tervekről. Tagjai voltak: Lord Swaythling, Lionel Rotschild — nagy és még néhányan ebből a plutokrata-angol társaságból. Ezek kifejtették a hadügyminiszter előtt, hogy nincsen értelme annak, hogy egy zsidó hadsereg létesüljön. Inkább azt ajánlották, hogy vegyenek fel a hadseregbe önként jelentkező zsidókat, de szokat ne külön zászlóaljba szervezzék, hanem osszák szét a különböző csapatok között. Palesztinába is küldhetnek belőlük, de nagyrésztük Flandriába. A küldöttségnek azt válaszolta lord Derby, hogy elegendő kérésüknek és nem engedi meg a zsidó légítő felállítását, amelynek már akkor nagy propagandája volt.

Félóra mulva a zsidó légítő toborzó iródtában már tudták, mi történt a hadügyminiszterrel. Patterson ezredes, bár kitette magát annak, hogy hadbíró elé kerüljön, mégis erőves levelet írt ebben az ügyben a hadügyminiszter helyettesének, aki a második ember volt akkor Angliában a hadügyminiszter után. Ebben az írásban kijelentette, hogy Lord Derby helytelenül teszi, ha a plutokrata látogatóktól befolyásoltatni hagyja magát. Ez rossz hatást fog kelteni a portsmouthi kiképző táborban és az Entente zsidósága körében, sőt az Egyesült-Államokban is.

WEIZMAN HELYESLI A LÉGIŐ TERVÉT.

Jabotinsky fősegítő társa a légítő felállításában Wicham Steed volt, a „Times” külpolitikai szerkesztője, aki minden erejével támogatta a zsidó légítő felállításának terveit és Chaim Weizman is, aki később oly erőlyesen szállt szembe Jabotinsky elgondolásaival. Amikor megtudták az asszimilánsok elégedéssel köréveszt, akkor Weizman ment el Amerly örmaggyal Milner lordhoz, hogy ő ne engedje érvényesülni a hadügyminiszterrel, Lord Derby-nél ezt a légítőellenes tendenciát, hanem legyen önálló és szabad légítő állíthatassanak fel, amely külön harcolhasson a zsidó színekben Palesztina jövőjéért.

Sikerült az intervenció révén elérni azt, hogy Derby lord egycionista küldöttséget fogadott és ezután megváltoztatta álláspontját. Jabotinskyban pedig felébredt a rutinos publicista és érezte, hogy a légítő propagálása érdekében el kell jussan az angol közvéleményhez is. Ezt pedig csupán egyféleképpen lehetett akkor elérni, ha a „Times” támogatja a tervet, ez a 150 éves komoly és mértékadó oránium. Jó barátságban lévén Steed-el azonnal felkereste a szerkesztőségben és előadta a tervet. Azt mondta, hogy a „Times” nem szabad engedje, hogy elbukjék a légítő terve — és a butaság győzőn. — Így argumentált Jabotinsky. Patterson ezredes pedig — aki híres oroszlanvadász volt és a légítő ügyének lelkes felkarolója — elkedvelenedett a sok akadály láttára. Nem akar maradni az ügyek élén — panasozta Jabotinsky — és így a legértékesebb vezetőit és munkatársaitól esett volna el.

Majd a Times ajánlani fogja neki, hogy maradjon — válaszolta Steed. Másnap megjelent a Times nagy cikke a kérdésről. Addig soha hasonló támogatást nem intézett a hadügyminiszterium ellen. Ott a Was Office-ban (hadügyminiszteriumban) írta a lap, nem értik a helyzetet. A Times tiltakozik az idealizmus brutalizálása ellen. Milliő zsidó szimpátiája függ attól, hogy sikerülni fog a légítőt megteremteni! Nem látják ezt ott a miniszteriumban? — kérdi a lap. Mindég csak azoknak a szavára kell hallgatni, akik már annyi dolgot elrontottak? — célzással a küldöttségre. Legteljebb — fejezi be a Times — ne hívják „Jewish Regiment”-nek a légítőt, hanem „Macabi Regiment”-nek. De ne használják fel őket másutt, mint Palesztinában. Patterson ezredesnek azt ajánljuk, hogy maradjon és ne kedveljenedjen el.

E cikk után a delegáció, amely felkereste lord Derbyt, sikert ért el. A korábban tett ígértét, amelyet Lionel Rotschildnak és társainak tett, — megváltoztatta.

Erről az időről írja Jabotinsky a zsidó légítőiről írott könyvében a következőket: — Együtt laktunk három hónapon át

egy kis lakásban. Chelseának egy mellék-uccácskáiban. Weizmannal, itt folytatta Weizmann kísérleteit, amelyeknek oly nagy eredménye volt később az angol kémiai iparban. Ezzel tudta megszerezni összeköttetését Lloyd George-val is, aki akkoriban még munióds miniszter volt. Tiztizenkét órát dolgozott akkor a laboratóriumában, de azért a politikai harcokat is folytatta. Amit akkor tett Weizman — sohasem fogom neki elfelejteni — írja Jabotinsky.

A ZSIDÓ LÉGIŐ ELINDUL.

Reggeltől estig folyt a toborzás a légítő érdekében. Külön iroda működött White-chapelben, a londoni zsidó lakta negyedben Már hivatalosan is „Jewish Regiment”-nek nevezték és a menóra lett a jelvénye és ez a szó: Kadima. A Chini-Street-en egy nagy helység előtt hatalmas angol és zsidó tábla állott. „A Royal Fusilier-ek 38-ik ezredének toborzó irodája” — ez volt hivatalos címe, amely héberül így szerepelt: „Gedud Lamed-Het Je-Kalac ha-Melech”. A lapok mind „Jewish Regiment”-ről írnak és jelvényük az uniformisokon a Dávid csillag a „magen-david” volt. Patterson, a rettenhetetlen oroszlanvadász szívvel-lelélekkel dolgozott és annyira exponálta magát, hogy még a rituális vágást is alaposan tanulmányozta, csak hogy a zsidó katonák rendszeren elláttassanak.

INCIDENS JABOTINSKY ÉS MACREADY TÁBORNOK KÖZÖTT.

Az a lelkeség, amely a szervezés körül elfogta Jabotinskyt, vitte arra rá, hogy még magasrangú angol tisztekkel is szembe szálljon. A toborzás folyamán megbizta két ismerősét, Beilin és Pinsky zsidó újságírókat, hogy állítsanak össze egy brosurát, amely a zsidó légítő szükségességét hangsúlyozza. Ez megfelelő lesz egy Oroszországban, mint a brit szigeteken. A brosurát a toborzó iroda költségen ki is nyomatták és a szükséges címetek, 35.000 darabot a katonai nyilvántartó adta át nekik. A borítékra rajta volt „On his Majesty's Service” nyomása is.

Amikor már nagyban folyt a munka, értesítés érkezett a belügyminiszteriumból, Woodward tábornoktól, hogy jelenjenek meg a légítő felállításában résztvevő bizottsági tagok Sir Neville Macready tábornoknál. A tábornok nagyon hidegen fogadta Patterson és az akkor még angol szakaszvezető uniformisban levő Jabotinskyt.

— Ismeri ezt az irást? — mutatott egy kéziratcsomóra, amely gépirás volt, angol nyelven íródott. Jabotinsky olvasott belőle néhány sort és azt válaszolta:

— Ismerem Sir — ez egy jiddis brosurá igen rossz angol fordítása, amelyet mi adtunk ki a propaganda érdekében.

— Az orosz követ panasozta, hogy anti-orosz kitételek vannak benne és nagyon lenéző hangon beszélnek benne az orosz hadseregről. — mondja a tábornok. Mire Jabotinsky így válaszol:

— Sir, akkor ez nem csupán rosszul, hanem rosszakarattal is lett lefordítva. Különben tegnap beszéltem Nabokov orosz követtel a légítőiről és nekem egy szót sem szólt. Szólítsa fel talán tábornok ur: Victoria ennyi és ennyi számot.

A tábornok ordított:

— Sergeant, ki meri ezt a brosurát széjelküldeni hivatalos borítékban?

Majdnem elnevettem magam — írja erre Jabotinsky. Ugy néztem a tábornokra, mint egy gyerekre, aki nem tud semmiről. Elvégre az ő parancsnoksága alatt áll a to-

(Folytatás a 8-ik oldalon)

Newyork. Az amerikai cionista élet legjelentősebb eseménye az amerikai cionista szervezet 43-ik évi konferenciája volt, amelyet néhány nappal ezelőtt Pittsburgban tartottak meg. A konferencián több nagyszabású beszéd hangzott el, majd az alábbi határozatokat hozták: 1. Terveket dolgoznak ki a palesztinai építmunka fejlesztésére, amely megfeleljen a jelenlegi fokozott szükségleteknek. Elhatározták, hogy egymillió dolláros amerikai kölcsönt szereznek a Jisuv céljaira. Ebből a kölcsönből 250 ezer dollárt nyomban a határozat elfogadása után lejegyezték. 2. Részletes utijátszervezési tervet dolgoztak ki, amelynek értelmében több körzetre osztották be az Egyesült Államokat és elhatározták, hogy az összes körzetebe tartozó szervezeteket és csoportokat egyesítik. Minden körzet külön irodát létesít. 3. Megválasztották az új vezetőséget. Stephen Wise és Louis Lipsky 5-7 személyből álló tanácsot javasoltak a mozgalom élére. Dr S. Goldmann, a szervezet volt elnöke és több más szónok ezen javaslat ellen szóltak fel és Edmund J. Kaufmann megválasztására tettek előterjesztést. Egy másik csoport Louis Lipskyt jelölte, aki azonban visszalépett és ekkor a konferencia egyhangúlag Kaufmannt választotta meg az amerikai cionista szervezet elnökévé. Kaufmann személye nem túlságosan ismeret meg a hivatalos cionista körökben sem. Washingtoni nagykereskedő, aki tevékeny segítséget nyújtott Weizmann professzornak legutóbbi amerikai látogatása alkalmával. Kaufmann megválasztása annak a bizonyítéka, hogy a delegátusok többsége új vezetőséget akar, amelyben a newyorkiakon kívül a washingtoni cionisták is képviselve legyenek. Ezenkívül husz személyből álló végrehajtóbizottságot választottak, amelynek hét tagja Newyorkból, a többi 13 pedig Amerika nagy központjaiból kerül ki. Az új vezetőségnek joga van öt tagot kooptálni. A cionista világszervezet végrehajtóbizottságának képviselőiben Nachum Goldmann és Eliezer Kaplan vettek részt a konferencián.

Bucuresti. — A külügyminisztérium rendelkezése értelmében 1940 szeptember 1-vel megvonták a tiszteletbeli főkonzul és tiszteletbeli konzul megbízatást a következőktől: 1. Louis Dreyfus párisi tiszteletbeli főkonzul. 2. Leon Cotnareanu nizzai és monacói tiszteletbeli főkonzul. 3. Henri Utermans antwerpeni tiszteletbeli főkonzul. 4. Carlo Vasco tiszteletbeli főkonzul, a guatemalai tiszteletbeli főkonzulátus mellett. 5. Jack Gaster amsterdami tiszteletbeli konzul. 6. Jean Louis Dreyfus tiszteletbeli konzul a párisi tiszteletbeli főkonzulátus mellett. A külügyminisztérium hasonlóképpen visszavonta a meghívást Románia eddigi genfi tiszteletbeli főkonzuljától is. — A Straja Tárii rendelkezésre való hivatkozással, a labdarúgó szövetség 16 zsidó futball egyesületet törölt nyilvántartásából. A kizárt zsidó sportlakulatok a következők: Macabi Bucuresti, Macabi Constanta, Macabi Galati, Macabi Nagyvárad, Darkochba Marosvásárhely, Kadima Temesvár, Hakoah Brassó, Macabi Craiova, Macabi P-Neamt, Macabi Dorohoi, Macabi Botosani, Macabi Suceava, Macabi-Hakoah Iasi, Hagibor Rádauti, Hagibor Cluj.

Budapest. — Vázsonyi Jenő udvari tanácsos, a magyar államvasutak nyugalmazott elnökligazgatója, Vázsonyi Vilmos volt igazságügyminiszter testvér-bátyja betűvenhat éves korában elhunyt. — A hivatalos lap kiegészítő rendelkezést közöl, amelynek értelmében az állami felügyelet alatt álló összes társulatok és egyéb vállalatok kötelesek bejelentést tenni a vállalatukban alkalmazott tisztviselőknél a zsidótörvény által előírt nyugdíjazásáról vagy elbocsátásáról.

Bucurestiben a „Népk” példányszámaként kapható a „Modern Kölcsonknyvtár”-ban, Calea Victoriei 50. (Telefon palotával szemben, szuterén). Valamint a Tutunarie Albu-nál, str. Lipscani 19. (Elite kavéházzal szemben).

(Folytatás a 7-ik oldalról)

borzó iroda is, amely az ő alantasaitól kapta a 35.000 borítékot is. De azért hallgattam, mert katona voltam. (Itt jegyzi meg Jabotinsky feljegyzéseiben, hogy szerencsésje Angliának, hogy ebben a pillanatban katona voltam és nem szídtam össze a tábornokot.)

Odakiértott Patterson-nak: — Ez a sergent holnap Portsmouthba megy kiképzésre. Mert olyan jó katonát kell belőle nevelni, mint amilyen jó aglátor.

Elmentem és megvártam a folyosón Patterson. — Holnap megyek Portsmouthba — mondottam.

— Az ördögbe is — ez csak amolyan mondás volt a tábornok részéről, nagy szükség van a szervezésnél Önre és ezután is itt marad...

A LÉGIÓ MUNKÁJA — HADIDICSŐSÉGE ÉS SZEREPE.

Ilyen előzmények után hosszú vajdások, ismételt sikertelen kísérletezések és nekiiramodások után végre megalakult a Cion Mule Korps, az ösvértrén, majd utána a Royal Fusiliers-ek, végül Judeans menórás, kadimás, magendavidos zsidó légiója. A Jabotinsky bataillon-jának, a 38-as számúnak katonái a londoni zsidónegyedből kerültek ki. Ott verbuválta légiójának katonáit. És milyen vitézek lettek ezek a szabólegények. Nagyszerű katonák voltak. A világ legmélyebb pontjának, a Holttengernek kibírhatalan forró kámlaniában harcoltak, bátran, megakuvás nélkül. Álltak a fegyverek tüzeiben, hagyták fejük felett repülni az ellenséges golyókat, kinlódtak a maláriával és rendíthetetlen nyugalommal szálltak szembe minden megpróbáltatással.

Jabotinsky a Balfour deklaráció kiharcolásának érdemét ötven százalékban a légióknak tulajdonítja. Ezt írta könyvében is, amelyben naplószerűen írja le „Die jüdische Legion im Weltkrieg” történelmét.

Jabotinsky meglátta és hányattalott, színes élményekkel telt életének egyik legérdekesebb fejezete éppen a zsidó légióval kapcsolatban. Ebben a könyvében veti fel azt a kérdést is, hogy kinek-minek köszönhetjük a Balfour-deklarációt és ezt a választ adja:

— Herzinek és Rotschildnak köszönhetjük, Pinskernek és Moses Hessnek. De még inkább a „Bilu”-nak (első telepések) és ivadékaiknak. A telepéseknek, a tanítóknak, a munkásoknak. Nem szólva arról, ami a legtöbbet segített rajtunk a népké: a Bibliáról. Talán kilenc, talán kilencvenkilenc lépéssel még a háború előtt közelítettük meg a célt. Csak a tizedik lépést tettük meg a háború alatt. Ez az utolsó hatalmas lépés volt, — igazságtalanság lenne, ha erről megfeledkeznénk a kollektív előnyomulás — ötezer zsidó légióárús marsa...

Ötezer zsidó és csak azért volt annyi, mert az angolok lóbbat nem engedtek. Ha ma engednék — százezeren jelentkeznének.

— KOLOZSVÁRON keressse fel a CARMEL oit. kóser vendéglőt. Calea Regale Ferdinand 33. (Str. Dacia saikon, a Regal kavéházzal szemben), ahol pontos kiszolgálás mellett a legjobban étkezhet.

PÁLYAZAT.

Államilag képesített, az állami elemi és középiskolák izr. vallásu tanulóinak hitoktatására jogosított hitoktatót keresünk. Okmány másolatokkal és fizetési igényekkel felszerelt ajánlatok Comunitea Bis. Eyr. din RESITA küldendők.

5-U-M-O-R

A CHASZAM SZOFER ÉS A VENDEGE.

Messzi városból való gazdag vendég állított be egyszer a pozsonyi rabbi Móse Szóierhez. A rabbi megköszönte, hogy ekkorai fáradt a kedvéért. A vendég tiltakozott:

— Rokonaim laknak itten, hozzájuk jöttem. És ha már itt vagyok, gondoltam, elnézek a rabbihoz is.

Amikor a látogatás befejeztével a vendég kifelé tartott, a rabbi kikísérte. A vendég szabódni kezdett: — Ne legyen magának a rabbi akkora fáradságot!...

Most a rabbin volt a tiltakozás sora: — Nem a te kedvéért megyek. A gyomrom szólít kifelé. És ha már amúgy is utban vagyok, elkísérlek egy kicsit!

MIÉRT OSTOBA A KANTOR?

Egy hitközségben nagyon kiöregedett a kantor és hangja legyengült, amellet még a hivatást is sárterte. Meg akarták szabadulni tőle, mire az egyik vezető a következő anekdotát mondotta el:

— Amikor az Ursten megteremtette a világot, elcinte negyven éves életkort akart ajándékozni minden élőlénynek. De jött a 16 és lemondott 20 esztendőről. Elég neki 20 éven át cipelni a terhet. És jött a számár és ő is beírte 20 esztendővel. Majd boldog lesz negyven éven át köröt rágni és az embercök ütést-verését elütni.

A cházán, a kantor előbb megtudakolta, hogy mi lesz a munkaköre és amikor megtudta, hogy csak trillázni, énekelni kell, kedvet kapott a hosszú életre és nyolcvan esztendőért esdekelt. Az Ursten ráállított. Megajándékozta a 16 meg a számár 20-20 évvel. Így azután negyven évig még csak ember-számba megy valahogy a kantor, de negyven éven túl lőfeje, számár-esse van és ugyanezen a melior-fóziós esik át a hangja is. Negyven éven túl nyert, mint a 16 és bög, mint a számár!

VÁLTÓ... MÁCESZRE IRVA

A gróf kölcsönt vett fel a zsidóitól. A lejáratkor nem fizetett. A zsidó beállított a palotába:

— Gróf uram, fizess, mert különben beperellek! A gróf pisztolyt fogott a zsidóra: — Vagy lenyeled rögvest a váltót, vagy agyonlőlek!

Mit tehetett a zsidó? Lenyejte a váltót és odébbállott. Nagyobb baj azonban nem lett a dologból, mert meglepése ugyan, a gróf mégis kifizette az adósságát; kiegyenlített a lenyelt váltót.

Néhány hónap múlva, megint kölcsönre szorult a gróf. A zsidó újra hitelezett neki. Történetesen Pé-szách elnapiján történt a dolog. A zsidó fogta magát és bement a kamrába, máceszt hozott ki magával. Meginsáta a grófot, írja a máceszre a váltót.

A gróf ráörmedt: — Megbolondultál?

Mire a zsidó: — Színjőzán vagyok, gróf uram. De attól tartok, hogy újra le kell nyeljem a váltót! És mácesz jobbíz, mint a nyomlatott papíros.

A SZERENCSES ÉS A SZERENCSETLEN

A szegény rokon megkönyörkezi a gazdagra: — Adj kölcsön ezer hadd lássak valami üzletnek!

Mire a gazdag: — Szerencsésen főtás vagy. Nem merek ezer rád bízni, mert biztos, hogy egyszerűen elveszited. Egyezzzünk meg abban, hogy minden évben száz kapsz fölém herék fiz esztendőn át.

A szegény a fületővét vakargatta és nem állott rá: — Nem fogadom el az ajánlatodat. Mert amilyen disznó van, az első évben cipatkok és megmarad a nekem szánt pénzed.

BUN DE IMPRIMAT.

„GRAFICA”, ORADEA

NÉPUNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ORADEA

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Tulmérétezt-e a segély?

Hangokat hallunk, különösen szép Erdélyünk kincses városából, amely turcsán hangzik tüleiknek. Arról beszélnek, hogy a zsidó „szociális ügyosztály programja tulmérétezt.” Volt idő, amikor nem lehet és nem szabad szavakon nyavogni, akkor most igazán annak találgatni napjainkat. Legszívesebben valami „tulmérétezt” lesvéri összehozást képzelnénk el a leaktuálisabbnak és legokosabbnak és nem szóvirágok csokráit helyezni az aggodó zsidóság ablakaiba.

Milyen boldog város is lehet Kolozsvár, amikor máris arról beszélnek, hogy a program „tulmérétezt.” Véleményünk szerint a zsidó nyomor az, amely tulnő lassankint a dimenziókon, a kenyértelenség és tanácsatlanság nő lehetetlen módon éppen most, amikor dercs hajnalokon mintha már a kegyetlen tél kopogása hallatszanék. Bibliamagyarázók mondják, hogy Szodoma és Gomora lakói oly kegyetlenek voltak, hogy olyan ágyakat készítettek, amelyekbe, ha befektettek valakit és lábai hosszabbaknak bizonyultak, mint a méret, akkor levágták azokat, ha meg kisebb volt a megkínzott, akkor kegyetlenül nyujtották végtagjait. Mindkét művelet kegyetlen és régiidők primitív kínzási módszereit látjuk benne, amely valóban hatalmas fejlődésen ment át.

Ma már ugyan nem léteznek az ó- és középkor kímő eszközei. Létezik azonban világszerte a zsidó probléma, amelynek főleg gazdasági és társadalmi méretei sokkal nagyobbak és komolyabbak annál, sem hogy egy segély-akció kezdetén már tulméréteztessé lehessen szó. Ilyen kijelentések már eleve lehetlenné teszik a segély-akció sikeres kifejlődésének és végrehajtásának lehetőségét.

Nehéz ma a méreteket eltalálni, s mi megdöbbenve figyelünk fel erre a kolozsvári jelenségre, ahol már „méretekről” beszélnek, amely a gyógyítás nagyságát szabná meg. Holott tapasztalataink szerint eddig ugyszólván alig történt valami a komoly segítés és az egyesült erővel való összehozás érdekében. Talán a kolozsvári eset inkább arra mutat rá, hogy egyes egyedek akadása nagy, de amikor a tettekre kerül a sor, akkor kiderül, hogy a zsidó nyomor megvelelt ágyához tul kicsire méretezt a segítés leavveré.

A kolozsvári esetben is inkább a vezető hangja nagy, de csalódással látjuk majd, hogy a „tulmérétezt” programból mi az, ami megvalósul. Terveket ávartani valóban nem sulus munka. Mi is tudnánk olyan programokat összeállítani, hogy szemezéjára ellátana minden érdekeltnek. Azoknak, akinek segíteni kell, meg azoké is, akiket segíteni emienns kötelességünk. Boldogok lehetünk, hogy programtul-

méréteztéről van szó, mert ez azt jelenti, hogy a nyomor kicsi lesz és tul sok a pénz és a lehetőség, amely majd rendelkezésre áll. Mi ennek ellenkezőjéről vagyunk meggyőződve. Szerintünk a nyomor lesz tulmérétezt és a segítés — gyenge.

Amerre nézünk, mindentel sok rokonvonalat ledezünk fel az angolok rendszerével. Hiába mondotta az ellenség, hogy hatalmas repülőparkkal rendelkezik, nem készült fel Chamberlain, csak jó polgári esernyőjével hadonászott. A zsidóság sohasem volt saget, amely a megközelíthetlenség látszatát kelthette volna. Csak a zsidóság keretein belül voltak olyan apró, kis korlátszigeitek, ahol egy-egy zsidó a maga aranyhorgonyával ideig-óraig mevelthette lábát és rögön abban a tévhitben ringatózott, hogy alatta szilárd talaj van, amelyet semmiféle lávún nem zavarhat meg.

A mi örökké optimista aranyhorgonyaink ma még mindig azt hiszik, hogy eléggé felkészültek már és mert az ő kis palota-kunyhókat szilárdnak hiszik, ugy vélik, hogy máris tulmérétezt a segélyési akció. A zsidóság zöme pedig még az

Palesztinában a brit hadsereghez tartozó külön katonai egységek alakulnak. Meghosszabbították a certifikátok lejáratí idejét októberig.

Wedgwood ezredes, aki évtizedek óta lelkes harcosa az önálló zsidó Palesztinának, interpellációt jegyzett be, amelyben megkérdezte a brit hadügyminisztert, hogy igénybe veszi-e a palesztinaiak katonai szolgálatát? E den hadügyminiszter válaszával az interpellációra és kijelentette, hogy a palesztinaiaknak joakuban áll belépni a különböző katonai egységekbe. Külön palesztinai osztagok is lesznek, amelyek az angol birodalmi haderőhöz fognak tartozni. Kétezer zsidó jelentkezett már, akiknek iratit továbbították az illetékes katonai hatóságokhoz.

Ez a híradás burkolt formában azt jelenti, hogy mégis alakul egy kisebb zsidó katonai erő, amely hivatott lesz arra, hogy az angol közelkeleti hadsereg köteleiben harcoljon a brit imperiumért. Nagyon szerény ez a kezdet, de az angol elzárkózás után ez a lépés mindenesetre

angolok legmájánál is Heamatikusabban nézi az eseményeket.

Nem látunk komoly megmozdulást. A nagy zsidó közületek alusznak. Egyetlen anket, egyetlen komoly átlóg megmozdulás még nem volt. Németországban annak idején a Hillsaktion rögön megindult, Magyarországon az OMZSA (Országos Magyar Zsidó Akció), nálunk — semmi! Egy-két optimista nyilatkozat és erre már tulméréteztességről is beszélnek. Csak a feladatok, amelyek megoldásra várnak — „tulmérétezték”. Meg a nyomor, amely naponta nő. De a munka — tulméréteztelen kevés. Ugyszólván semmi!

Egyes kisebb zsidó hitközségek valóban igyekeznek megindítani a munkát. De össze fog omlani ez is. Össze fog zsugo-rodni, ha nem lesz egy mindent átlógó szociális tervszerű összehozás. Kevesebb szónoklatot akarunk hallani és semmiesetre sem a „szavak tulméréteztését.”

Programnyilatkozatokból elég volt. Meg a vízbeutó körüli kórus is elhallgat-hat már, amely utiig ismétli: „mentisik meg őt.” Hígyjük el, hogy egy kimentelt üldöklő többet ér, mint ezer nyi ből álló kórus, amely éajpéró ordítással hangoztatja a „mentisik meg!” szót.

Tetteket vár az erdélyi zsidóság! Álljanak már végre az ére az arra rátermetek és illetékesek és lássuk, mit kezdenek A hangoskodók, a folyton nyilatkozók pedig hallgassanak el. Nehegy az egész „pedig-ből” a „tulmérétezt” semmittevé maradjon!

azt jelenti, hogy változtattak az elven Londonban és felismerték annak katonai értékét is, hogy a palesztinai zsidóság katonaköteles és önként jelentkező részét az országvédelem szolgálatába állítsák. Viszont az ottani zsidóság morális és lényleges erejét feltétlenül növelni fogja, ha látják, hogy az ország védelmében reguláris zsidó csapatok is résztvesznek.

A bevándorlási certifikátokra vonatkozólag fontos értesítés érkezett. A litvániai, lettországi és romániai angol konzulátusokat értesítették, hogy az augusztusban lejárató certifikátok érvényét október 31-ig meghosszabbították. Ez azért igen fontos intézkedés, mert a certifikát-tulajdonosok sem tudtak utnak indulni, mert a török kormány nem adott átutazási vizumot. Remélni lehet, hogy időközben sikerülni fog megszerezni a török vizumot, mert másképen szárazföldön nem közelíthető meg Palesztina.